PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 40 lir

Leto XXII. Št. 181 (6468)

TRST, sreda, 10. avgusta 1966

PO «NAJBOLJ ČRNEM DNEVU» ZA LETALSTVO ZDA

Hude ameriške izgube med operacijo «Paul Revere 2»

Partizanski napad na neko ameriško enoto je povzročil tako zmedo, da sta trčila dva ameriška helikopterja in zgorela - Hanojski tisk označuje tajlandski predlog za azijsko konferenco za farso - Protest poljske vlade

SAJGON, 9. — Po nedeljskih hudih letalskih izgubah nad Severnim Vietnamom, ko je bilo sestreljenih kar devet — po ameriških vesteh le sedem — ameriških bombnikov, je včeraj doživela precejšnje izgube ameriška kopenska vojska. Okrog 265 km severno od Sajgona je med operacijo *«Paul Revere 2»* neka partizanska enota napadla ameriško četo vojakov. Bitka je trajala okrog dve uri, po kateri je predstavnik ameriške vojske izjavil, da je imela četa izredno velike izgube. Gre za četo prve konjeniške divizije, ki jo prevažajo z letali. Četa se je nenadoma znašla v partizanskem križnem ognju. Vse kaže, da je bila zaradi nenadnega partizanskega napada zmešnjava tako velika, da sta dva ameriška helikopterja, ki sta se udeležila bitke, trčila in zgorela. Seveda ameriški predstavnik izjavlja, da je bilo partizanov trikrat več kot ameriških vojakov, češ da je četa štela le okrog 200 mož.

Predstavniki ameriške vojske so nato sporočili, da je doseglo število bombnih napadov na Severni Vietnam včeraj «rekord» ter da so bombniki «prodrli» — prvič po štirih dneh — v notranjost države severno in severnovzhodno od Hanoja. Opravili so rekordno število — 139 poletov. Ameriški piloti so izjavili, da so opazili osem izstrelkov zemlja-zrak v letu in da so bila sestreljena tri reakcijska letala tipa «F-105 Thunderchef». Vendar se ne ve, ali so jih sestrelili z izstrelki ali z «navadnim» protiletalskim topništvom. Toda iz Hanoja poročajo, da so včeraj sestrelili šest ameriških letal.

Kot smo že včeraj poročali, je tajlandska vlada napovedala, da bo dala pobudo za sklicanje posebne azijske konference za dosego miru v Vienamu s pogajanji. Poročali smo tudi, da se s to pobudo strinja ameriški senator Mansfield.

V zvezi s tem piše glasilo KP Severnega Vietnama, da gre za «zelo ceneno farso, ki so jo uprizorili tretjerazredni opričniki ameriškega imperializma.»

V zvezi s to konferenco pa je filipinski predsednik Marcos izjavil, da bi se je lahko udeležile sledeče države: Filipini, Pakistan, Indija, Burma, Ceylon, Japonska, Kambodža, Indonezija, Malezija, Tajlandija in Laos. Dodal je, da so zanjo «ugodne možnosti». Marcos bo od 14. do 16. septembra vodil v Washingtonu več razgovorov s predsednikom Johnsonom.

Ameriška vlada pa je danes uradno izjavila, da se strinja s pobudo za tako konferenco. Toda komentatorji dodajajo, da nihče ne ve, ali bi bila vlada ZDA «dejansko pripravljena priznati teren za pogajanja konferenci za njen morebitni napor za posredovanje». Pač pa se vlada ZDA še ni izrekla glede neštetih protestov Kambodže zaradi ameriškega bombardiranja vasi na njenem ozemlju, kar je potrdila tudi nadzorstvena komisija.

V krogih OZN obstaja nekakšna zmeda glede udeležencev azijske konference. V pričakovanju pojasnil trdijo opazovalci, da bi bilo «bistveno» sodelovanje Kambodže in Burme zaradi njune nevtralnosti v vietnamski vojni. Prav tako se poudarja, da bo Averell Harriman v septembru obiskal Šihanuka v Kambodži, pri čemer se omenja možnost, da bi prav ta dežela utegnila igrata posredovalno vlogo.

Hkrati se nadaljuje polemika zaradi ameriškega sistematičnega bombardiranja demilitariziranega področja med obema vietnamskima državama ob 17. vzporedniku. Poljska vlada, ki je članica — skupaj z Indijo (predsednik) in Kanado — mednarodne nadzorstvene komisije na tem področju, je izročila danes britanski vladi posebno poslanico, v kateri se obsojajo sistematične kršitve ženevskih sporazumov s strani ZDA. Hkrati se v spomenici še prav posebej protestira proti ameriškemu bombardiranju kamboške vasi 31. julija in 2. avgusta letos. Poljska vlada sporoča angleški, da se bo obrnila na Sovjetsko zvezo in britansko vlado kot sopredsednici ženevske konference, ter na ostala dva člana mešane komisije, naj vsi obsodijo ameriško kršitev ženevskih sporazumov. Pri tem navaja poljska spomenica ne samo napade na demilitarizirano področje, temveč tudi napade na Hanoj in Hajfong.

V duhu te spomenice objavlja danes glasilo poljske združene delavske partije «Tribuna Ludu» poseben članek ter poudarja, da je namen bombardiranja vasi v Kambodži zastrašiti ljudstvo Indokitajske, da bi dopustilo nadaljnjo razširitev vojne v Vietnamu. List navaja ameriško bombardiranje nekaterih področij Laosa, zaplembo sovjetskih, poljskih in drugih ladij v teritorialnih vodah Severnega Vietnama, bombardiranje demilitariziranega področja itd. List končno poudarja, da se nihče ne bo prestrašil imperialističnih izzivanj, ki pa predstavljajo veliko nevarnost

Nagasaki ob 21-letnici atomskega bombardiranja

Druga atomska bomba je terjala okrog 80.000 človeških življenj

NAGASAKI (Japonska), 9. Dne 9. avgusta leta 1945, tri dni potem, ko je padla na Hirošimo prva atomska bomba, so ameriški piloti odvrgli drugo atomsko bombo na mesto Nagasaki. Eksplozija je povzročila smrt okrog 80.000 oseb.

Na današnji 21. obletnici tega bombardiranja, so prebivalci Nagasakija, ki šteje sedaj 400.000 prebivalcev, z enominutnim molkom komemorirali atomsko bombardiranje svojega mesta, medtem ko so zatulile vse sirene ladij v pristanišču in zvonili zvonovi vseh cerkva v mestu.

Svetovni židovski kongres zaključen

BRUSELJ, 9. — V Bruslju se je zaključil svetovni židovski kongres. Glavni argumenti, o katerih so razpravljali, so bili. 1. Budnost pred nevarnostjo obnove antisemitizma. 2. nujnost, da se ohranijo značilnosti judovskega ljudstva in 3. pomiritev v mednarodnih odnosih.

Kongres je trajal deset dni in udeležilo se ga je 500 delegatov raznih židovskih skupnosti. Prvič so na kongres prišli tudi predstavniki židovskih organizacij iz Romunije in Madžarske. Za predsednika je bil ponovno izvoljen Nahum Goldmann, za generalnega tajnika pa dr. Gerhart Riegner iz Ženeve.

Študija o znanosti v Jugoslaviji

BEOGRAD, 9. — Skupina jugoslovanskih strokovnjakov pripravlja študijo o znanstveni politiki in organizaciji znanstvene dejavnosti v Jugoslaviji. To študijo pripravljajo za OZN za prosveto, znanost in kulturo UNESCO. Doslej so take študije izšle v Belgiji in Češkoslovaški, pripravljajo se pa na Norveškem, Poljski, na Japonskem, Jugoslaviji, ZDA in Izraelu.

V OKVIRU ŠIRŠE PROTITERORISTIČNE PREISKAVE

Karabinjerji so našli 93 nabojev tritola

Peklenski stroj bi moral eksplodirati na postaji Fortezza

Pred dnevi sta se na Tridentinskem srečala predsednik vlade Moro (levo) in Silvius Magnago, predsednik južnotirolske «Volkspartei», ki je zadnje teroristične atentate odločno obsodila. Moro je prišel namreč v Predazzo na poletni oddih

BOCEN, 9. — Karabinjerji so našli 93 nabojev tritola, ki tehtajo okrog 33 kg, v gozdu v bližini kraja Monte Calvo v občini Dobbiaco. Naboji so okrogli, zaviti v celofan ter spravljeni v pločevinasti posodi, ki je bila zakopana ter pokrita z vejami. So ameriške izdelave iz 1944. leta.

Kot smo že včeraj poročali, je policija v Innsbrucku pozvala prebivalstvo, da sodeluje pri iskanju atentatorjev na vlak. List «Tiroler Tageszeitung» v tej zvezi piše, da je bila na bencinski posodi iz plastične mase nalepljena podoba tirolskega orla, ki je bila izrezana z razglednice.

Peklenski stroj, ki je bil narejen iz eksploziva in 8 litrov bencina ter postavljen v zadnji vagon tovornega vlaka, bi moral eksplodirati v Italiji na postaji Fortezza. Urni mehanizem je bil namreč tako nastavljen, da bi peklenski stroj eksplodiral med tem, ko bi tovorni vlak stal na tej postaji nekaj ur. Nesreča bi bila zelo velika, saj gre za večjo postajo in bi goreč bencin lahko povzročil obsežnejši požar. Kljub vestem o novih bombnih napadih pa je turistični promet v Južni Tirolski izredno velik in so patrulje prometne policije ter karabinjerjev ugotovile, da je v 4 dneh peljalo po državni cesti skozi Brenner 43.041 avtomobilov, 18.063 po državni cesti mimo Val de Mesta in 13.997 skozi Pusterijo. Promet je znatno večji, kot je bil lani.

Namestnik vladnega komisarja dr. Masci je danes v spremstvu karabinjerskih oficirjev in funkcionarjev javne varnosti obiskal doline Vizze, Aurina in Anterselva, kjer v teh dnevih izvršujejo obsežne preiskave. Od junija dalje namreč skoraj nepretrgoma krožijo posebne patrulje oddelkov, ki se ukvarjajo s preprečevanjem terorističnih dejavnosti in ki so odkrile številne znake, ki govore o prisotnosti teroristov ter med drugim več skrivališč orožja in eksplozivnega materiala.

IZJAVE NA TISKOVNI KONFERENCI

Johnson ponavlja že znana stališča

Zanikal je, da so izgube v Vietnamu «alarmantne» Poziv na zmernost - O rasističnih izgredih

WASHINGTON, 9. — Predsednik Johnson je na današnji tiskovni konferenci govoril najprej o Vietnamu in povedal v glavnem štiri bolj ali manj zanimive stvari:

1. Glede možnosti pogajanj za dosego miru in da bi se jih udeležili tudi predstavniki osvobodilne fronte Južnega Vietnama, je izjavil, da so ZDA pripravljene sodelovati «v katerem koli trenutku in kjerkoli» na taki konferenci. Toda dodal je, da če bi predstavniki osvobodilne fronte «glede stališč drugih držav posedovali prav toliko informacij, kolikor jih posedujejo glede stališča ZDA, bi bili bliže miru». Doslej še noben komentator ni povedal, kaj pravzaprav pomenijo te Johnsonove besede.

2. Johnson je nato zanikal, da bi bile dosedanje izgube ameriškega letalstva nad Severnim Vietnamom «alarmantne».

3. Izjavil je, da ni opazil nobene spremembe na slabše v vietnamskem vojaškem položaju in dodal, da so «izgube nižje kot je bilo predvideno.»

4. Nato je ironično govoril o vesteh, da bi vojna trajala še osem let, če bi ostale vojaške enote na dosedanji ravni, pet let pa, če bi ZDA imele v Vietnamu 750.000 vojakov. Dodal je, da «nismo mogli najti nobenega sledu takega poročila v vladnih uradih».

Nato je govoril o notranjih vprašanjih ZDA. Najprej je odgovarjal na vprašanja o možnosti inflacije in pozval delodajalce in delavce, naj bodo čim bolj zmerni, sicer bo vlada prisiljena izvajati «druge ukrepe», pri čemer pa verjetno ne bi zvišala cen in mezd več kot za 3,2 odst.. Nato je omenil možnost, da bi še letos obiskal države Latinske Amerike in druge dele sveta, vendar je poudaril, da trenutno konkretnih programov nima. Končno je Johnson govoril tudi o sedanjih rasističnih izgredih ter dejal, da bi se utegnila sedanja napetost zmanjšati, če bi kongres odobril vrsto zakonskih ukrepov, ki so mu bili že predloženi v preučevanje. Vsekakor pa namerava vključiti v prihodnji proračun važne izdatke za zboljšanje «socialnih pogojev manj zaščitenih manjšin».

Pred prekinitvijo 25. t.m. v Ženevi

Razorožitev še vedno na mrtvi točki

ŽENEVA, 9. — Čeprav se mora sedanje zasedanje ženevske razorožitvene konference 17 držav članic OZN zaključiti že 25. t. m., ker mora biti poročilo o njenem delu sestavljeno za septembrsko zasedanje generalne skupščine OZN, niti današnja seja ni dala nekih konkretnih rezultatov. Razpravljali so še vedno o «obrobnih ukrepih» za razorožitev, predvsem pa o prepovedi podzemeljskih jedrskih poskusov.

Kanadski delegat general Bruns je ponovil predlog nevezanih držav glede nadzorstva, da bi namreč bilo nadzorstvo le «na zahtevo» posamezne države. Sovjetski delegat Roščin je dejal, da ta predlog ne pride v poštev, ker so «nacionalna nadzorstva več kot zadostna» in poudaril, da inšpekcije niso nič drugega kot «umetna opravičila» ZDA za kontroliranje sovjetskega ozemlja in pa zato, da bi se preprečila sklenitev zadevnega dogovora. Poljski delegat se je strinjal s sovjetskim, predvsem je govoril o vprašanju brezatomskega področja v srednji Evropi, ki «bi imelo ugoden odmev bolj v političnem kot pa v vojaškem smislu». Ameriški delegat Fischer je odgovoril Roščinu, kateremu je očital, da tudi SZ dela podzemeljske jedrske eksplozije, ne samo ZDA. Izjavil je tudi, da bi morale atomske države dati drugim državam na razpolago podatke o določenih miroljubnih jedrskih načrtih.

Zasedanje se bo nadaljevalo v četrtek.

Rekorden pridelek koruze

BEOGRAD, 9. — Podatki iz žitorodnih krajev, s katerimi razpolaga inštitut za koruzo v Beogradu, kažejo, da bo letošnja letina koruze rekordna s skupnim donosom večjim od 8 milijonov ton. Najboljša letina koruze leta 1964 je dala za milijon ton koruze manj. V krajih toplejše klime se bo obiranje koruze pričelo sredi prihodnjega meseca, v hladnejših krajih pa v začetku oktobra.

DANES

Na včerajšnji tiskovni konferenci je predsednik Johnson govoril predvsem o Vietnamu, toda ponovil je le že znana stališča: za dosedanje izgube je izjavil, da niso «alarmantne» in da so celo manjše od predvidenih; odločno je zanikal, da bi mogla vojna ob sedanjem številu ameriških vojakov v Vietnamu trajati še 8 let, oziroma najmanj 5 let, če bi se število teh vojakov povečalo na 750.000, kot so baje s pomočjo posebnih proučevanj ugotovili v Pentagonu. Pač pa so v ponedeljek — po hudih letalskih izgubah v nedeljo — ameriški vojaki doživeli med partizansko zasedo velike izgube, ki jih priznavajo sami Američani. Kar se tiče pobude za sklicanje azijske konference za dosego miru v Vietnamu, je hanojski tisk zavzel negativno stališče in pobudo označil kot «navadno farso tretjerazrednih imperialističnih podrepnikov».

V Južni Tirolski so karabinjerji danes odkrili 93 zavojev eksploziva, ki je bil dobro skrit v gozdu. To ni prvi primer, da v zadnjem času najdejo skrivališča orožja in eksploziva, kar govori o delovanju terористične organizacije in tudi o nevarnosti novih atentatov.

V ZDA se vrste rasistični izgredi, ki imajo najrazličnejše oblike. Sedaj je že nekaj dni «vroče» v mestu Lansingu, kjer je prišlo do prave bitke med belimi in črnimi tolpami in vsi pozivi predstavnikov obeh skupin niso nič zalegli.

V italijanskem političnem življenju vlada še vedno zatišje, saj smo v polnem počitniškem ozračju, ko je vlada na dopustu in samo notranji minister Taviani opravlja v Rimu najnujnejše posle.

Vse kaže, da spor med zdravniki in zavarovalnimi ustanovami se vedno ni dokončno rešen, saj prihajajo iz različnih pokrajin vesti (in med njimi tudi iz Trsta), da pokrajinske zdravniške zbornice ne pristajajo na sporazum, ki je bil sprejet s posredovanjem ministra za delo Bosca in da ne bodo obnovili neposredne zdravniške zaščite ter bodo morali torej zavarovanci še vedno neposredno plačevati zdravnikom usluge.

V Džakarti bodo jutri podpisali mirovno pogodbo med Indonezijo in Malezijo. V ta namen bo prišel v Indonezijo malezijski podpredsednik vlade. Vse kaže, da bo prva posledica podpisa obljubljeni umik 10.000 britanskih vojakov iz Malezije.

NOVI RASISTIČNI IZGREDI V ZDA

V Lansingu bitka med skupinami belih in črnih mladeničev

Med izgredi štirje civilisti in več policistov ranjenih - Divjaški napad policije na skupino črncev, ki so zahtevali vpis v volilne sezname Sen. Kennedy za program za izboljšanje življenjske ravni črncev

NEW YORK, 9. — Položaj v mestu Lansingu se je še zaostril, saj se incidenti kar vrste in je včeraj prišlo do prave bitke med tolpami belih in črnih mladincev. Metali so kamenje v trgovine, prevrnili več avtomobilov, čuli so se številni streli in iz drvečih avtomobilov so metali steklenice s prižganim bencinom.

V Chicagu so belci s kamenjem in s steklenicami napadli črnce, ko so pod vodstvom Nobelovega nagrajenca za mir Marthina Luthra Kinga napravili mirni pohod proti diskriminaciji pri najemanju stanovanj. Na sliki: policist pelje belega demonstranta

Policija je metala solzilne bombe in aretirala večje število demonstrantov. Med neredi so bili ranjeni štirje civilisti, več policistov, neka črnska deklica pa je bila ranjena v nogo, kamor jo je ustrelil neznanec.

Zvečer so se sestali predstavniki bele in črne skupnosti ter so se dogovorili za ukrepe, da se izgredi končajo ter so izdali skupni proglas. Le malo je pomagal, saj so se prav takrat vsuli na cesto beli in črni mladeniči. Po policijskih poročilih so se neredi pričeli pred nekaj dnevi, ko so se stepli v nekem lokalu belci in črnci med piesom. Iz sosednjih krajev so se z avtomobili pripeljali belci, da bi priskočili na pomoč, vendar je policija njih intervencijo preprečila.

V mestu Grenada (Misisipi) je policija brutalno intervenirala, ko so črnci zahtevali, da jih vpišejo v sezname volilcev. Skupina okrog 600 črncev se je zbrala pred zveznim volilnim uradom, katerega pa so zaprli in so ostali pred uradom, kjer jih je vodila Rosea Williams, glavna sodelavka pastorja Martina Luthra Kinga. Policija je zahtevala, da odidejo, nato pa jih brez opozorila napadla ter pričela metati solzilne bombe in streljati v zrak.

Senator Edward Kennedy je govoril na konferenci krščanskih voditeljev Juga, kateri je predsedoval Luther King in izrazil željo, da se takoj izvede obsežen program, da se izboljša življenjska raven ameriških črncev. Dejal je, da bi morali za ta program nakazati najmanj toliko sredstev kot za vojno v Vietnamu in torej okoli milijardo dolarjev na mesec.

Črnski študent James Meredith, ki so ga belci ranili s strelom iz puške, ko je izvedel mirni pohod na prestolnico države Misisipi, je danes pričel s podobnim pohodom proti New Yorku, da ohrabri črnce, da se bodo vpisali v volilne sezname. Dejal je, da je pričel pohod v Harlemu in da je posvečen državi New York, kjer je zelo malo črncev vpisanih v volilne sezname.

V Harlemu so včeraj pokopali znanega pianista jazza Buda Powella, ki je umrl pred tednom za alkohola. Za pogrebom je šlo 5000 črncev, igrala je jazz godba, črnci pa so ploskali in s prsti tleskali v taktu.

Pogajanja za rešitev spora med ameriškimi letalskimi družbami in mehaniki so se razbila, tako da se nadaljuje stavka, ki traja že 32 dni in zaradi katere je paraliziran promet petih največjih ameriških letalskih družb. 29. julija so stavkajoči zavrnili posredovanje predsednika Johnsona in sporazum, ki so ga dosegli po tem posredovanju.

Vohunski proces v Vzhodnem Berlinu

BERLIN, 9. — Jutri bodo verjetno izrekli sodbo v vzhodnem Berlinu proti trem obtožencem, ki jih krivijo, da so sodelovali z ameriško in zapadno nemško obveščevalno službo in da so nameravali ukrasti letalo «MIG-21». Za glavnega obtoženca Laudhana je javni tožilec danes zahteval dosmrtno ječo, za ostala dva pa deset odnosno šest let zapora. Med procesom je bilo mnogo govora o poskusih, da izvedejo še letošnje leto oboroženo demonstracijo na meji z Vzhodno Nemčijo in s ČSSR, za kar naj bi v vojaški šoli v Hamburgu že opravili manevre o zasedbi Nemčije do črte Odra-Nisa.

V zahodnem Berlinu in v Bonnu menijo, da tisk posveča temu procesu v Vzhodni Nemčiji izredno pozornost in spravljajo to v zvezo z «obletnico» postavitve berlinskega zidu.

Položaj v Nigeriji

LAGOS, 9. — General Ironsi, ki so ga pred dnevi ujeli uporniški vojaki v Ibadanu, se še vedno ni vrnil v Lagos in njegova usoda je neznana. Polkovnik Gowon, ki je medtem prevzel oblast, je danes izjavil, da zavrača Ironsijev odlok o ustanovitvi «enega samega organa civilnih funkcionarjev» za vso državo, in da civilna vlada, ki bo v kratkem ustanovljena, ne bo dopustila «skrajne centralizacije». Poudaril je, da bo vodil politiko, ki bo «izven vojske in tudi vojska bo izven politike»: «Jaz pa sem vojak in nimam političnih ambicij.» Nova vlada bo ponovno proučila ustavo, vojaški režim pa bo izginil.

Kot je znano, je bila večina upornikov s severnega dela države, ki nasprotuje enotni državi, katero je hotel uresničiti general Ironsi.

3 mrtvi na Mont Blancu

BOURG SAINT MAURICE, 9. — Na Mont Blancu so izgubili življenje trije mladi alpinisti, ki so imeli komaj 17 let. Starši so postali zaskrbljeni, saj so odšli na goro včeraj zjutraj, nato pa se je vreme poslabšalo in se niso vrnili. Reševalci so jih s helikopterjem našli šele dopoldne, ko so bili že mrtvi. Od 1. avgusta je izgubilo življenje na Mont Blancu deset alpinistov.

JUTRI BO PODPISANA V DŽAKARTI

Indonezijsko-malezijska mirovna pogodba

Podpisala jo bosta indonezijski zunanji minister Malik in podpredsednik malezijske vlade Razzak Sukarnova Nacionalna fronta prepovedana

DŽAKARTA, 9. — Indonezijski zunanji minister Adam Malik je danes sporočil, da bosta Malezija in Indonezija v četrtek podpisali mirovno pogodbo. Dodal je, da bo zaradi tega v četrtek zjutraj prispel v Džakarto malezijski podpredsednik vlade Abdul Razzak. Obe državi sta namreč od leta 1963, ko je Malezija nastala, v nekakšnem vojnem stanju.

Vest je potrdil danes v glavnem mestu Malezije Kuala Lumpuru tudi Razzak, ki je dejal med drugim da ga bo po njegovem povratku iz Džakarte v Kuala Lumpur spremljal zunanji minister Adam Malik.

Razzaka bo v Džakarti sprejel najprej predsednik Sukarno, nato pa se bo sestal z generalom Suhartom in s člani prezidija. Mirovna pogodba bo slonela na dogovorih, ki so jih dosegli v Bangkoku.

Iz Londona poročajo, da se za to mirovno pogodbo najbolj zanima angleška vlada. Obveščeni krogi trdijo, da bi po podpisu Velika Britanija lahko umaknila svojih 10.000 vojakov, ki so sedaj na otoku Borneo zaradi obrambe Malezije pred morebitnim indonezijskim napadom. Že prejšnji teden je britanski obrambni minister izjavil v parlamentu, da bo do umika angleških čet prišlo «čimprej po podpisu mirovne pogodbe med Malezijo in Indonezijo.»

Indonezijska vlada je prepovedala delovanje «Nacionalne fronte» v vsej državi. Fronta je bila ustanovljena pred desetimi leti, pred enim tednom pa so njen glavni sedež zasedli dijaki, ki so zahtevali prepoved v petih dneh, čeprav jo je ustanovil sam predsednik Sukarno. Fronta je bila sestavljena iz raznih političnih strank in ljudskih gibanj, med katerimi so bili tudi levičarji.

PRED PRAZNIKOM VELIKEGA ŠMARNA

Pojačeno nadzorstvo nad prometom da se preprečijo nesreče

Številne pokrajinske zdravniške zbornice nočejo pristati na sporazum z INAM - V San Marinu pogajanja o sestavi vlade

RIM, 9. — Notranje ministrstvo je v sodelovanju z drugimi organi javne uprave izvedlo obsežne ukrepe, da se v čim večji meri omejijo nezgode na cestah med bližnjimi prazniki. Po statističnih ugotovitvah, ki jih je izdelal italijanski Avtoklub v sodelovanju s centralnim turističnim uradom je v treh dneh pred velikim šmarnom, na dan, in po njem v letu 1964 izgubilo življenje v prometnih nesrečah 136 oseb, lani pa 103. Letos so bile že v zadnjih dneh številne prometne nezgode z resnimi posledicami, vendar upajo, da bodo omenjeni ukrepi kot tudi kampanja, ki jo je sprožilo ministrstvo za javna dela, dosegla določeni učinek. V tej zvezi je minister za turizem in prestave Corona izdal poseben razglas tujim turistom, katerega v raznih jezikih dele na obmejnih prehodih.

Spor med zavarovalnimi ustanovami in med zdravniki še vedno ni rešen. Kazalo je, dda se bo položaj normaliziral še prejšnji teden po posredovanju ministra Bosca, ko so podpisali sporazum med zavarovalnimi ustanovami in vsedržavno federacijo zdravniških zbornic katerega je kasneje potrdil vsedržavni izvršni odbor te federacije. Sedaj pa prihajajo iz različnih pokrajin vesti, da pokrajinske organizacije zdravniških zbornic ne pristajajo na tak sporazum. Prvi so sprejeli tako stališče zdravniki v Milanu in Rimu. Sedaj pa potrjujejo, da sta zdravniški zbornici Milana in Turina zavrnili sporazum in da tudi na današnjem sestanku s predstavniki INAM niso prišli do dogovora. Podobne vesti prihajajo tudi iz Genove, Modene in Cagliarija. V lokalni kroniki pa smo že poročali o stališču tržaških zdravnikov. V številnih pokrajinah torej ne bo prišlo do obnovitve neposredne zdravstvene zaščite in bodo morali zavarovanci še vedno plačevati zdravniške usluge.

Minister za turizem Corona je naslovil pokrajinskim turističnim ustanovam okrožnico, v katerih jih v soglasju z organizacijami gostilničarjev in hotelirjev opozarja na nujnost, da se urede cene še pred velikim šmarnom in da te cene ne smejo biti neupravičeno previsoke.

V San Marinu so kapitani regenti republike dopoldne pričeli s posvetovanjem za sestavo nove vlade. Sprejeli so predstavnike petih strank in niso do sedaj še znani konkretnejši zaključki.

Ministrstvo za notranje zadeve je prestavilo iz Agrigenta podprefekta Collettija, direktorja sekcije Spicolo in svetnika prefektura Caponcella. Kasneje je tiskovni urad sporočil, da te premestitve nimajo nobene zveze z usadom in da gre za normalne premestitve.

Kvestura je ugotovila, da je okrog 70 oseb v Agrigentu prejemalo pomoč, čeprav niso bile v ničemer oškodovane med nesrečo. Vse so prijavili sodišču.

Finančni nadzornik v Agrigentu je sprejel predstavnike gospodarskih kategorij, ki so mu predočili potrebo, da vsaj za tri tromesečja prekinejo plačevanje taks za celotno področje mesta, ker je prišlo do gospodarskega zastoja na celotnem področju. Finančni nadzornik je zahteval, da vložijo pismene in argumentirane vloge.

Po zadnjih podatkih vestnika Banca d'Italia je italijanska plačilna bilanca v prvih 6 mesecih zabeležila aktivo 173,4 milijard lir, medtem ko je znašala aktiva v istem razdobju lanskega leta 319,8 milijard lir.

Sindikalna tajništva uslužbencev avtobusnih podjetij in občinskih prevoznih podjetij so razpravljala o zaključkih zadnje stavke ter so mnenja, da morajo občinska podjetja realneje preučiti sindikalni položaj, da pa jih pri tem olajšajo, so sklenili, da bodo s stavkovnim gibanjem prenehali do septembra. Potrdila pa so stavko avtobusnih podjetij s koncesijami, ki bo 13. in 14. avgusta.

Od 8. septembra dalje pekarne v nedeljo zaprte

RIM, 9. — V uradnem tisku je bil javljen zakon, ki določa, da bodo ob nedeljah zaprte vse pekarne. Zakon je šel 8. avgusta in bo torej pričel veljati 8. septembra. Samo v izjemnih primerih lahko prefekti v soglasju s sindikalnimi organizacijami prestavijo dan počitka z nedelje na kak drugi dan v tednu.

Izvoz živine iz SFRJ v Italijo

BEOGRAD, 9. — Podtajnik za zunanjo trgovino Boris Šnuderl, ki nadomešča zveznega tajnika, je danes sprejel italijanskega veleposlanika v Beogradu Roberta Duccija. Veleposlanik Ducci in podtajnik Šnuderl sta se razgovarjala o izvozu govejega mesa v Italijo.

Po informacijah sekretariata za zunanjo trgovino so se povoljno odražale konjunktura na tržišču zahodnih industrijskih držav, njihova povečana ekspanzija in porast cen surovin na letošnjo zamenjavo z državami s konvertibilnimi valutami. Te zamenjave so v prvi polovici tega leta znašale nekaj čez 715 milijonov dolarjev, kar je za okrog 25 odstotkov več kot v isti dobi lanskega leta. V industrijske države na zahodu je bilo izvoženo v prvih šestih mesecih letošnjega leta za 285 milijonov dolarjev blaga, medtem ko je uvoz v istem času dosegel vrednost okrog 430 milijonov dolarjev, kar je znatno več kot v isti dobi leta 1965.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 27,6, najnižja 17,5, ob 19. uri 26,4; zračni tlak 1013,2 raste, vlaga 55 odst., veter 10 km severovzhodnik, nebo 1 desetino poblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 24 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 10. avgusta
Lovrenc
Sonce vzide ob 5,59 in zatone ob 20,22. Dolžina dneva 14,23. Luna vzide ob 24,19 in zatone ob 15,08
Jutri, ČETRTEK, 11. avgusta
Aleksander

NA SESTANKU PREDSTAVNIKOV KRAJEVNIH UPRAV

Deželni odbornik Stopper je orisal smotre načrtovanja

Naša dežela mora dohiteti druge dežele v državi, ki so dosegle visoko gospodarsko raven

7. t. m. je bil na županstvu v Codroipu sestanek predstavnikov krajevnih uprav, ki so se pridružili Konzorciju za gospodarski razvoj srednje Furlanije. Na tem sestanku je deželni odbornik Stopper nakazal odnose med krajevnimi upravami in deželo in smotre deželnega načrtovanja.

Stopper je rekel, da je dežela nastala zato, da bo opravljala dejavnost in dobila pristojnosti, ki so prej pritikale državi. Dežela ni le politična in upravna oblast, marveč omogoča bolj tesne in neposredne stike med raznimi skupnostmi in oblastmi. To pomeni, da bolj hitro občuti potrebe in težnje prebivalstva in jih tudi hitreje uresničuje. To pa pomeni tudi večjo proizvodnost. Spričo tega pa dežela tudi laže razume in bolj priznava avtonomijo, demokratičnost in važnost krajevnih pobud, ki bolj naglo slede razvoju in spremembam v socialnem in kulturnem življenju skupnosti.

Zaradi tega sprejema dežela in tudi spodbuja razne študije in pobude ki nastajajo na ravni krajevnih uprav ter sodeluje z njimi. Toda razne pobude je treba seveda vsklajevati, pri čemer je treba gledati na stvari globalno in s stališča, da so uresničljive. Na ta način se izognemo raznim ponovitvam in dvojnim akcijam, sporom med raznimi področji, pokrajinami itd. Prav tako se tudi raznim področjem na ta način dodelijo takšne naloge, ki so bolj prikladne njihovi zgodovinski stvarnosti, zemljepisnemu položaju in strokovni sposobnosti prebivalstva. Dežela noče ničesar vsiliti in biti avtoritarna, marveč hoče doseči skupne smotre s privolitvijo vseh, tako da bo njena gospodarska in urbanistična podoba takšna, da bo najbolj koristila vsemu prebivalstvu, pri čemer bo treba izkoristiti vse naravne in človeške sile.

Odbornik Stopper je zatem nakazal velike smotre gospodarskega in socialnega značaja, ki morajo biti stebri vsakega načrtovanja. Dežela mora težiti za tem, da dohiti druge bolj razvite dežele v državi. Doseči mora določeno izenačenje donosnosti na raznih področjih proizvodne dejavnosti ter deželno raven javne potrošnje, ki se bo približala državni ravni. To pomeni, da je treba deželo «racionalno» urediti. Dežela se mora tudi gospodarsko spopolnjevati s sosednimi deželami in z državo sploh. Končno je treba doseči popolno politično, gospodarsko in kulturno integracijo med prebivalstvom v okviru dežele same.

Odbornik Stopper je zaključil svoj govor s trditvijo, da je glavni smoter deželne uprave, da doseže skladje teritorialnih potreb na njenem področju.

Delovanje dežele

Predsednik deželnega sveta je včeraj sprejel vladnega komisarja Mazzo, ki se je šel k njemu poslovit. De Rinaldini mu je podaril kolajno, ki so jo razdeljevali ob stoti seji deželnega sveta, in nekatere umetnostne publikacije.

De Rinaldini je prejel od prefekta Cappellinija, ki so ga pred kratkim imenovali za vladnega komisarja naše dežele namesto dr. Mazze, brzojavko, v kateri mu pravi, da je zadovoljen, da bo opravljal svojo službo v Trstu in mu izraža najboljše želje. De Rinaldini mu je odgovoril z brzojavko, v kateri se mu je zahvalil in izrekel prepričanje, da bodo med njima vladali odnosi iskrenega sodelovanja.

260 milijonov lir za preureditev palače INPS

V preteklih dneh je bila v Trstu dražba za dodelitev raznih del za preureditev in obnovitev bivše palače INPS v Ulici Carducci 6. Kot je znano, je kupila palačo deželna uprava in jo bo uporabila za urade odbora in nekaterih odborništev. Dražbe se je udeležilo kakih 20 podjetij. Zmagalo je podjetje G. Canarutto iz Trsta. Dela bodo stala skupno 260 milijonov lir, začela se bodo še ta mesec, končala pa prihodnjega aprila.

Danes odkritje spomenika N. Sauru

Danes bodo pred pomorsko postajo slovesno odkrili ob 50. obletnici usmrtitve spomenik Nazariu Sauru. Slovesnost se bo začela ob 19.15. Predsednik odbora za proslavo bo prečital telegram, ki ga je danes poslal predsednik republike Saragat in telegram predsednika vlade Mora, tržaški župan dr. Franzil pa bo imel priložnostni govor.

Stavka kamnarjev

Včeraj se je nadaljevala stavka kamnarjev, ki traja že mesec dni. Na posredovanje deželnega odbornika Dal Masa je prišlo včeraj zopet do stikov z industrijci, da bi se rešil spor. Ti stiki se bodo nadaljevali tudi danes, vendar niso bili doslej prepuščeni k razgovorom sindikati.

Dve ladji-velikanki na poskusni plovbi

Predvčerajšnjim sta odpluli iz tržiške ladjedelnice dve veliki trgovski ladji, ki so ju dogradili in morata opraviti poskusne vožnje, določene po pogodbah. Prva je zapustila ladjedelnico čezoceanska ladja «Eugenio C.», ki ima 29.000 brt in ki so jo zgradili v CRDA za družbo «Giacomo Costa». To bo največja potniška ladja italijanskih zasebnih brodarjev. Plula bo na progi Sredozemlje — Južna Amerika in so pri njeni gradnji upoštevali možnost, da bi plula tudi po reki Rio de la Plata do Buenos Airesa.

Kmalu zatem je odplula na morje tudi ogromna motocisterna «Warwick Fort» z 81.000 brt, ki so jo zgradili za družbo «Duckingham Tanker Company» iz Hamiltona na Bermudah. Ladja «Warwick Fort» je dolga 253,50 m in bo lahko prevažala do 102.200 kub. m surovega olja.

IZJAVA KPI O LADJEDELSTVU

Državna ladjedelska industrija se ne sme na noben način skrčiti

Zato je treba ohraniti ladjedelnico Sv. Marka

Tajništvo tržaške avtonomne federacije KPI je proučilo vesti o «drugem načrtu», ki naj bi ga IRI sestavil za ladjedelništvo in zavrača vsak poskus, da bi z raznimi spletkami prišli do že vnaprej določenih rešitev. Zato KPI soglaša z mnenjem, ki ga je o drugem načrtu IRI izrekla Nova delavska zbornica CGIL in vse sindikalne organizacije tržaških delavcev.

Razvoj položaja je dokazal, da je možno pod pritiskom delavcev in javnega mnenja spremeniti, kar so predstavili kot neizogiben sklep. Cilj borbe pa je bil in tudi ostane nova politika pomorstva v splošnem interesu države. Zaradi tega je treba zavrniti spletke in poskuse, da bi borbe za ladjedelnico Sv. Marka predstavili kot lokalistično vprašanje in spor med mestom in mestom, s čimer hočejo zmanjšati pomen enotnega nastopa in borbe. Zavrniti je tudi treba poskuse tistih, ki hočejo drugam usmeriti smotre te borbe z izgovorom, kot se pri nas že dogaja, da je vprašanje ukinitve Sv. Marka že dokončno.

Komunistična federacija je te dni razdelila letak, s katerim je nakazala stališče, ki so ga tržaški komunisti vedno zagovarjali: ladjedelnica Sv. Marka se lahko in se mora rešiti. S potrditvijo pravilnosti tega stališča, ki ga je enotnost delavcev in vseh Tržačanov še ojačala, je federacija KPI prepričana, da se položaj Sv. Marka ne da rešiti s slepomišljenjem, s kupčijami, z ostavkami, do katerih ni nikoli prišlo in s pismi ministrom. Potrebno je vsiliti novo vladno politiko, popolno spremembo Pieraccinijevega načrta in načrtov IRI, ki žrtvujejo Trst in postavljajo v dvom celotni gospodarski razvoj države, ki je v precejšnji meri odvisna od pomorskega gospodarstva. To je edina pot za rešitev in okrepitev državne ladjedelniške industrije s Sv. Markom v prvi vrsti.

Na avtobusni stopnici se je spotaknila

Pri izstopu iz avtobusa podjetja «Sergas», ki se je trenutek prej ustavil na končnem postajališču na Trgu Oberdan, se je včeraj zjutraj ponesrečila 54-letna uradnica Maria Parenzan iz Ul. Baseggio 73. Spotaknila se je ob stopničko in nerodno padla, pri tem pa si zlomila desni gleženj. Parenzanovo so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico in jo sprejeli na ortopedki oddelek, kjer se bo morala zdraviti 25 dni, če ne bodo nastopile komplikacije.

Negostoljubnost domačih tatov

Tatovi pri nas niso prav nič gostoljubni in zelo radi brskajo po avtomobilih tujih turistov ter tako spravljajo ob slab glas Tržačane in Trst. V soboto popoldne so neznanci okradli 27-letnega švicarskega turista Moritza Kaufmanna iz Emmenbrücka, ki se je te dni nastanil v campingu v sesljanskem zalivu. S silo so odprli vrata njegovega avta «giulia» LU 20712 (CH) in mu odnesli fotoaparat «kodak retina reflex» s torbico. Kaufmann se je zglasil na komisariatu v Devinu in tatvino prijavil. Fotoaparat je bil vreden 100.000 lir. Preiskava je v teku.

Kopališke tatinske miši na delu

Tudi v kopališčih vzdolž barkovljanske obale mrgoli tatinskih miši. Predvčerajšnjim je 42-letna gospodinja Francesca Brunđula por. Bianchini s Stopnišča Lauri 1 šla na kopanje in v zadnjem kopališču «topolino» v slačilnici odložila svoje stvari in torbico. Nekajkraj je šla v vodo, potem se je sončila, ko pa se je začela odpravljati domov, je opazila, da so ji neznanci odnesli torbico, v kateri je hranila moško zapestno uro, dve denarnici, ključe stanovanja bon za 3000 lir za nakupe v trgovini Godina in bon za 20.000 lir za nakupe v zadružni trgovini železničarjev. Brunđulova je utrpela približno 50.000 lir škode. Zglasila se je na komisariatu v Barkovljah in tatvino prijavila.

Smrtne posledice padca

Na ortopedskem oddelku bolnišnice je včeraj zjutraj podlegla poškodbam 59-letna gospodinja Lucilla Peitl por. Cescutti iz Ul. del Bosco 6, ki se je ponesrečila 18. julija doma. Tistega dne popoldne je Peitlova v spalnici nerodno padla in si verjetno zlomila desno stegnenico. Sprva se ženska ni pobrigala, da bi zaprosila za zdravniško pomoč. Šele naslednjega dne, ko ji bolečine niso dale spati, je poklicala rešilni avto in bolničarji so jo odpeljali v bolnišnico.

Peitlovo so tedaj nujno sprejeli na ortopedski oddelek s pridržano prognozo. Vse zdravniške nege pa so bile zaman in nesrečnica je včeraj izdihnila.

Dva ranjenca po trčenju avtov

V Miramarskem drevoredu blizu kopališča «Ferroviario» sta sinoči trčila dva avta. Pri trčenju sta se laže ranila 38-letna Irma Braini por. Corva iz Gorice, Kraška ulica 74 in njen 13-letni sin Alessandro. Oba sta se peljala v avtu GO 11565, ki ga je vozil 41-letni Brainijin mož Giorgio. Ponesrečenca so z zasebnim avtom prepeljali v bolnišnico in ju sprejeli na nevrokirurški oddelek. Zdraviti se bosta morala vsak po 8 dni zaradi udarcev po glavi, čelu in senceh.

Avtomobilist podrl upokojenca

Ko je včeraj popoldne 78-letni upokojenec Carlo Degrassi iz Ul. Caccia 10 na zebrastem prehodu prečkal Trg Vico, ga je z avtom TS 52118 podrl 21-letni delavec Diego Nucci iz Ul. Flavia 60, ki je vozil proti Istrski ulici. Pri padcu se je Degrassi pobil in ranil po zatilju, čelu, levem uhlju in spodnji čeljusti. Z rešilnim avtom so ga prepeljali v bolnišnico in ga s prognozo okrevanja v dveh tednih sprejeli na nevrokirurški oddelek.

Nepoboljšljiv tat

45-letni Elvezio Fadda brez stalnega bivališča je nepoboljšljiv tat. Pred kratkim so ga na podlagi indulta pomilostili in ga izpustili iz kazenske kmečke kolonije v Mammoneju, kjer bi bil moral prestati dve leti kazni in Fadda je prišel v Trst. Komaj je prišel v naše mesto, pa je začel krasti in tako se je spet znašel v zaporu.

V soboto zjutraj je nekdo v Ul. Rossetti blizu stavbe štev. 95 opazil Faddo, ki je s silo odprl vrata fiata 500 TS 42324, ki ga je tam pustil 46-letni Mirko Vovk iz Ul. Rossetti 93. Fadda v avtu ni našel ničesar, zato se je oddaljil. Toda na vogalu Ul. Rossetti in Ul. Petronio se je približal fiatu 850, last zakoncev Caforio iz Ul. Petronio 21, s silo odprl vrata, nato pokrov prtljažnika in začel brskati v nekem kovčku, ki sta ga zakonca pustila v avtu. Fadda se je nato oddaljil z osebnimi stvarmi in velikim izvijačem. Fadda se je moral oddaljiti, ker se je tedaj približalo nekaj pešcev. Toda medtem je nekdo poklical agente letečega oddelka. Ti so takoj prihiteli in zasačili Faddo, ki je skušal bežati. Prijeli so ga in pospremili na kvesturo na zaslišanje. Faddo so policisti aretirali in prijavili sodišču zaradi tatvin z obteževalnimi okoliščinami. Predvčerajšnjim so ga pospremili v koronejske zapore.

Jutri na gradu zadnja predstava «Aide»

Jutri bo na gradu Sv. Justa zadnja predstava «Aide». Ta opera vedno priteguje ljudske množice in z velikopoteznimi scenskimi rešitvami na dvorišču gradu je njen učinek še večje in zato ni čudno, da je obisk kljub večernemu vetru in hladu tako velik. Ljubitelji Verdija in resničnega «špektakla» naj zato ne zamudijo jutrišnje zadnje prilike in naj pohitijo na grad.

Gledališča

Grad Sv. Justa, jutri, v četrtek 11. t.m. bo ob 21. uri na tržaškem gradu zadnja ponovitev izredno uspele predstave Verdijeve «Aide». V glavnih vlogah nastopajo: Luisa Maragliano, Flaviano Labò in Adriana Lazzarini.

* * *

Miramarski park Danes tedenski odmor. Jutri nadaljevanje sugestivnih predstav «Luči in zvoki». Ob 21,30 v nemščini «Der Kaisertraum von Miramare» in ob 22,45 v italijanščini «Massimiliano e Carlotta». Izredne vožnje avtobusa «M» od barkovljanske postaje.

Kino

Nazionale 16.00 Zaprto zaradi počitnic.
Excelsior 16.00 «Il grande impostore» Tony Curtis.
Fenice Zaprto zaradi počitnic.
Eden 16.00 «Le 5 chiavi del terrore» Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Grattacielo 16.00 «La donna è una cosa meravigliosa» Sandra Milo. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Alabarda 16.30 «Uccidete Johnny Ringo» Technicolor. Greta Polyn, Brett Hasley.
Filodrammatico 16.30 «Nude calde e pure» Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Aurora 16.30 «Quattro spie sotto il letto» Prepovedano mladini pod 14. letom.
Cristallo 16.30 «I rinnegati dell'isola misteriosa» Technicolor. Dana Andrews, Jane Powel.
Garibaldi 16.30 «Il riposo del guerriero» Brigitte Bardot. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Capitol 16.30 «Missione morte molo 83» Technicolor. Gerard Blain, ger. Zadnji dan.
Impero Zaprto zaradi počitnic.
Moderno Počitek.
Vittorio Veneto 16.30 Revija kriminalnih filmov. «Edgard Wallace racconta» Dawn Addams.
Astra Zaprto zaradi počitnic.
Ideale 16.30 «Joe Mitra» Eddie Constantine.
Abbazia 16.30 «Veneri proibite» Prepovedano mladini pod 14. letom.

LETNI KINO

Satellite 21.15 — blagajna ob 20.30 «I mostri» Vittorio Gassman, Ugo Tognazzi.

Šolske vesti

Na Državnem znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, je vpisovanje za šolsko leto 1966-1967 vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda, Strada di Guardiella št. 13-1 neprekinjeno do 25. septembra 1966. Navodila za vpisovanje so razvidna na oglasni deski v zavodu.

Razna obvestila

POKOJNINA ZA TRGOVCE, GOSTILNIČARJE IN PODOBNE KATEGORIJE

Tajništvo Slovenskega gospodarskega združenja obvešča tiste, ki želijo vložiti prošnjo za pokojnino, naj se zglasijo na njegovem tajništvu, kjer bodo dobili vsa potrebna pojasnila vsak dan od 10. do 12. ure.

Izleti

Prosvetno društvo v Skednju priredi 4. septembra 1966 izlet v Rakov Skocjan in mimo Cerkniškega jezera v Ribnico s povratkom skozi Ljubljano. Vpisovanje in informacije vsak delavnik od 20. do 21,30 ure na sedežu v Skedenjski ulici št. 124/I.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, 10. t.m. ob 19.30 film:

VALANGA GIALLA

(ŽOLTI PLAZ)

Igrajo: Frank Lovejoy, Richard Carlson in Anita Louise.

Kino na Občinah

predvaja danes, 10. t.m. ob 18. uri zelo lep film, ki je vredno, da si ga ogledate

Giulietta *in* Romeo

Igrajo: GERAMINO MEYNIERin ROSEMARIE DECTER.

KMEČKA ZVEZA, ZVEZA MALIH POSESTNIKOV IN KMETIJSKA ZADRUGA V TRSTU

PRIREJAJO V DNEH 27. IN 28. AVGUSTA 1966 AVTOBUSNI

IZLET V PTUJ IN LJUBLJANO

združen z ogledom Kmetijskega kombinata Ptuj in mednarodne vinske razstave v Ljubljani

CENA 7.800 lir na osebo. Kdor nima svojega potnega lista doplača 500 lir.

POLEG TEGA BO DNE 28. AVGUSTA PRIREJEN ENODNEVNI AVTOBUSNI

IZLET V LJUBLJANO NA MEDNARODNO VINSKO RAZSTAVO

Cena izleta je 2.800 lir in vsebuje: vožnjo do Ljubljane in nazaj, kosilo v Ljubljani, vstopnico na razstavišče in bone za pokušnjo vin ter mrzli prigrizek na razstavišču.

Vpisovanje na sedežu Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov v Ul. Geppa 9 v dopoldanskih urah.

V dolinski občini vpisujejo: DOLINA: gostilna pri Lovreku. BOLJUNEC: Pekarna Ota. BORŠT: Ljuba Petaros. RICMANJE: gostilna pri Zdenki.

Za ostale vasi bomo imena objavili v petkovi številki.

Vpisovanje za dvodnevni izlet se zaključi v torek, 16. t. m.

PREDEN GRESTE NA DOPUST NAROČITE SE NA

PRIMORSKI DNEVNIK

POŠLJEMO VAM GA V KATERI KOLI KRAJ, TUDI V INOZEMSTVO!

Telefonirajte na štev. 37-338

15-DNEVNA NAROČNINA L 500

PROMET V PRISTANIŠČU

V prvem polletju 3 milijone ton

Več premoga, rudnin in žita - Promet z lesom še vedno upada

Blagovni promet v tržaškem pristanišču je v prvi polovici letošnjega leta prekoračil 3 milijone ton; od tega je bilo 2.258.000 ton dovoza in 775.000 ton odvoza. Ladje so torej v omenjenem razdobju pripeljale v pristanišče približno trikrat več blaga, kolikor so ga iz njega odpeljale. V dovozu je daleč pred drugimi blagovnimi vrstami prevladoval petrolej, na drugem mestu pa so bile rudnine. V odvozu je prevladovalo «razno blago», razmeroma močno pa je bilo tudi gibanje petrolejskih derivatov, namenjenih v čezmorske dežele. V primerjavi s prometom v prvih šestih mesecih lanskega leta so letos zabeležili v celoti napredek za okoli 124.000 ton, ali za 4.2 odst. Glede razvoja prometa po posameznih blagovnih vrstah, izkazujejo letošnji podatki izboljšanje predvsem pri postavkah premog, žitarice in rudnine, nazadovanje pa pri prometu z mineralnim oljem in lesom. V primerjavi z lanskim letom so ladje v Trstu letos natankale manj goriva, dobave hrane in drugih potrebščin za posadko in potnike pa so nasprotno nekoliko narasle.

Promet s premogom in drugimi trdimi gorivi je narastel od 102.610 ton v prvem polletju 1965 na 148 tisoč 112 ton. Odvoz tega blaga po morju je neznaten (lani samo 36, letos pa 108 ton), dovoz pa je narastel s 102.574 na 148.004 tone. Tudi promet z žitaricami je bil letos večji od lanskega: tako je znašal v prvih šestih mesecih lanskega leta 65.434 ton, a v istem razdobju letos 104.482 ton. Toda medtem ko je dovoz narastel s 60.664 na 104.097, je odvoz tega blaga nasprotno nazadoval, in sicer s 4770 na 385 ton. Na področju rudnin so lani zabeležili 590.781 ton prometa, letošnji podatki pa kažejo napredovanje na 641.727 ton. Pri tem je napredoval bodisi dovoz (s 532.032 na 577 tisoč 360 ton), bodisi odvoz (z 58 tisoč 749 na 64.367 ton). Promet z mineralnim oljem, ki krije sam približno polovico vsega pristaniškega prometa, je letos nekoliko popustil: lanski promet je namreč znašal 1.464.862 ton, letošnji pa le 1.385.585 ton. Promet se je zmanjšal bodisi v smeri proti Trstu (lani 1.145.973, letos 1.109.787 ton), bodisi v nasprotno smer (lani 318.889, letos 275.798 ton). Promet z lesom je tudi v prvem letošnjem polletju pokazal občutno nazadovanje, saj je padel od 70.133 na 66.093 ton; temu nazadovanju je botroval padec odvoza srednjeevropskega rezanega lesa (lani 53 tisoč 892, letos samo 46.546 ton), medtem ko se je dovoz eksotičnega lesa iz čezmorja nekoliko popravil (lani 16.241, letos pa 19.547 ton). Končno naj omenimo še razvoj prometa «raznega blaga», pri katerem so letos zabeležili napredek s 615.717 na 687.226 ton: dovoz je narastel od 235.825 na 299 tisoč 294 ton, odvoz pa s 379.892 na 387.932 ton. Kakor že omenjeno, je celoten pomorski promet v prvem polletju narastel za 123 tisoč 688 ton ter se povzpel od lanskih 2.909.537 na letošnjih 3 milijone 33.225 ton.

S tega vidika kaže pomorski promet iz prvega letošnjega polletja nadaljnji korak na poti postopnega in kolikor toliko rednega naraščanja: v zadnjih štirih letih je bil namreč razvoj naslednji: leta 1963 (januar-junij) 2 milijona 495.348 ton; leta 1964 2 milijona 710.623, leta 1965 2.909.537, letos pa 3.033.225 ton. Kakor znano, smo lani v celem letu prvič prekoračili šest milijonov ton pristaniškega prometa: razvoj v prvi polovici letošnjega leta pa daje upati, da se bo do konca decembra dosedanja količina vsaj podvojila, tako da bomo lahko v znatni meri prekoračili lanski promet. Po drugi strani pa je treba pripomniti, da predstavljajo kljub letošnjemu nazadovanju mineralna olja še vedno zelo velik del našega pristaniškega prometa. Letos se je znatno skrčilo preskrbovanje ladij v našem pristanišču: leta 1963 so ladje natankale 113 tisoč 739 ton, lani v istem času 117.591, a letos le 85.654 ton goriva; v nasprotju s tem pa se je letos nekoliko povečala količina blaga, ki so ga naložili na ladje za potrebe potnikov in posadke: ta postavka, ki je znašala v prvi polovici leta 1963 le 1365 ton, se je lani dvignila na 6065 ton, letos pa se je povzpela na 7016 ton.

Občni zbor delničarjev družbe «Interprogresse»

Te dni je bil redni občni zbor delničarjev tržaške družbe «Interprogresse», ki vzdržuje živahne poslovne stike med našim mestom in Italijo na eni, ter z vzhodnimi državami na drugi strani. Na zboru so soglasno izvolili za častnega predsednika družbe parlamentarca M. De Capuo, ki je član tehničnega odbora za promet pri poslanski zbornici. Novoizvoljeni predsednik se je ob tej priložnosti v daljšem govoru zadržal ob nekaterih vprašanjih, ki zadevajo nadaljnji razvoj trgovinskega poslovanja med Italijo in srednjo Evropo ter še posebej s sosedno Jugoslavijo.

Deželno zborovanje komunistične mladine

Deželno tajništvo FGCI Furlanije Julijske krajine je na seji, ki je bila v ponedeljek 8. t.m., sklenilo organizirati ob priložnosti festivala «Mlade generacije», ki bo 27., 28. in 29. t.m. na dvorišču Prosvetnega doma na Opčinah, deželno zborovanje komunistične mladine. To bo v nedeljo 28. t.m.

Poleg tržaških mladincev se bodo zborovanja udeležili mladinci videmske, pordenonske, tržiške in goriške federacije. Manifestaciji bo prisostvoval vsedržavni tajnik Claudio Petruccioli.

Odvzem šoferskih dovoljenj

Prefektura javlja, da so v juliju začasno odvzeli na podlagi čl. 91 prometnega zakona šofersko dovoljenje osebam, ki so zakrivile nesreče s smrtnimi posledicami ali s hudimi telesnimi poškodbami, in sicer Ugu Zoppellaru za 32 mesecev, Albanu Baizu, Vladimiru Danieliju in Giuseppu Mastenu za 12 mesecev in Brunu Zocchiju za 3 mesece.

Nadalje je prefektura razveljavila 11 šoferskih dovoljenj zaradi nastale nesposobnosti njihovih imetnikov.

IZPRED PRIZIVNEGA SODIŠČA

Potrjena kazen dvema tatovoma

Sredi maja letos smo obširno poročali o sodni obravnavi na kazenskem sodišču proti 20-letnemu Florenzu Federiciju iz begunskega taborišča na Opčinah, ki je ponoči vdiral v gostilne v raznih mestnih predelih in kradel, kar mu je prišlo pod roko. Na vesti je imel celo vrsto tatvin, toda nekoč je tudi njega sreča zapustila. Že je mislil, da se je vse srečno izteklo po nočnem obisku v neki gostilni v Ul. Roncheto, ko so ga agenti letečega oddelka zasačili v Ul. Cologna, ko je nosil ukradeno blago. Na zaslišanju je Federici izpovedal svoje grehe in policisti so ga prijavili sodišču. To se je pripetilo 8. marca letos, dva meseca kasneje pa se je Federici moral zagovarjati pred sodniki, ki so ga obsodili na eno leto, 2 meseca in 20 dni zapora ter na plačilo 40.000 lir globe.

Proti tej razsodbi kazenskega sodišča je Federici vložil priziv in včeraj je tatič ponovno sedel na zatožni klopi pred prizivnimi sodniki. Priziv je Federiciju vsekakor koristil, ker so mu sodniki znižali kazen na 10 mesecev in 20 dni zapora, moral pa bo plačati 82.000 lir globe in seveda tudi sodne stroške. Kazen je pogojna, zato so sodniki odredili takojšnje izpustitev Federicija na svobodo.

* * *

V prvih dneh maja je 27-letni Ferruccio Samitz ukradel avtomobil, last Guida Cuschieja, nekaj dni pozneje pa dva dežna plašča in klobuk, ki jih je Claudio Bianchi pustil v svojem avtu. Samitz se je veselil, da so se mu tatvine posrečile, ko so ga zasačili policisti, tako da mu je splahnelo vse veselje. Na kvesturi so ga zasačili in seveda prijavili sodišču zaradi tatvine. Že nekaj dni pozneje so kazenski sodniki Samitza po hitrem postopku obsodili na dve leti in 9 mesecev zapora ter 90.000 lir globe. Tudi Samitz je proti obsodbi kazenskega sodišča vložil priziv, toda vse to mu ni prav nič koristilo, ker je prizivno sodišče včeraj potrdilo prejšnjo obsodbo.

Nočna nesreča mestnega stražnika

Pri izvrševanju svoje dolžnosti je včeraj ponoči okrog 2,30 31-letni mestni stražnik Michele Merola iz Ul. Sara Davis 16 postal žrtev nesreče. Merola je, oblečen v uniformo s fosforescentnimi narokavniki in s paleto, v Istrski ulici na vogalu Ul. Marenzi uravnaval promet. Na tistem kraju so včeraj ponoči postavili cestni blok, ker so delavci začeli razdirati železni železniški nadvoz nad Istrsko cesto. Sredi cestišča so bile postavljene zapreke, da bi avtomobilisti zmanjšali hitrost. Tam je stal Merola, ko je nenadoma proti Žavljam privozil avto «bianchina» in treščil v zapreko. Zaradi sunka je zapreka zadela Merolijo in ga podrla, da se je pobil po desni strani prs in desni rami.

Trčenju sta prisostvovala dva stražnika motociklista, ki sta se tedaj pripeljala mimo v avtu. Šofer «bianchine» se je po trčenju za trenutek ustavil, potem pa pognal vozilo in zbežal. Ko sta to videla, sta stražnika-motociklista zaobrnila avtomobil in začela slediti bežečemu šoferju. Zaradi naliva pa sta kmalu zgubila vsako sled za njim, zapomnila pa sta si število evidenčne tablice avta in sicer TS 47514. Kasneje so šoferja našli na njegovem domu. Gre za 38-letnega Aniceta Buro s Trga Giarizzole 8. Ko se je pripetila nesreča, sta se v Burovem avtu peljali še dve osebi. Mestni stražniki so Buro kaznovali z globo, nadaljnjo preiskavo pa, poverili agentom letečega oddelka.

Takoj po nesreči so Merolo prepeljali v bolnišnico, kjer so mu dali prvo pomoč. Mestni stražnik se bo moral zdraviti 10 dni.

Neznanci so mu odpeljali avto

Zadnje čase ni varno puščati avtomobile na cestah, ker se po ulicah sprehajajo tatovi, ki zelo ljubijo tuje avtomobile in jih kradejo. V noči od nedelje na ponedeljek so neznani tatovi odpeljali fiat 1500 TS 84605, ki ga je 65-letni uradnik Ermenegildo De Manzano iz Ul. Gambini 34 pustil v Ul. Piccardi blizu stavbe štev. 26. Ko se je De Manzano predvčerajšnjim zjutraj hotel odpeljati ni našel več svojega avta. Zglasil se je na komisariatu Stare mitnice in tatvino prijavil. Povedal je, da je bil avto vreden milijon in 350.000 lir. Agenti so uvedli preiskavo, da bi izsledili neznane tatove.

Poskus samomora

Nevzdržne družinske razmere so bile krive, da se je včeraj zjutraj 30-letna gospodinja Fabiola Dugar por. Skerlavaj s Proseške ceste 91 na Opčinah, odločila za usodni korak in si s kuhinjskim nožem prerezala zapestje, si povzročila veliko rano ter si verjetno poškodovala tudi kite. Na srečo so nesrečnici domači priskočili na pomoč in poklicali rešilni avto RK. Dugarjevo so prepeljali v bolnišnico in jo sprejeli na ortopedski oddelek, kjer se bo morala zdraviti 8 dni.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 9. avgusta 1966 se je v Trstu rodilo 16 otrok, umrlo pa je 6 oseb.

UMRLI SO: 72-letni Nicolò Pellanda, 87-letni Giovanni Staraz, 76-letni Giovanni Durissini, 68-letni Agostino Stefini, 1 dan stara Miriam Gimona, 8 ur stara Maria Patrizia Olgiati.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

Godina, Trg sv. Jakoba 1; Alla Minerva, Trg sv. Frančiška 1; Ai Due Mori, Trg Unità 4; Nicoli, Skedenjska ulica 80.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Giusti, Ul. Bonomea 93; dr. Rossetti, Ul. Combi 19; dr. Signori, Trg Ospedale 8; Tamaro in Neri, Ul. Dante 7.

LADJE V PRISTANIŠČU

Luca Speat, C. di Messina, San Giorgio, Loredan, A. Volta, Stelvio, Victoria, Lily Lauro, Ravello, S. Caboto, Polluce, Salpa II, Sardatlantic, Oceanus, Illiria, United, Belluno, Quirinale, Carso, Isonzo (It.); Orjula, Opatija, Una, Lok Sevak (Jug.); Ilona, Pelope, Assimina, Myrsini (Gr.); Proletarsk, G. Garibaldi (SZ); Old Oak, Andarin, Astor (Pa.); Lago Nahuel Huapi (Arg.); Exporter (Am.); I. Exporter (Ind.); Ege (Tu.); Skenderbeg (Al.); Koll (No.); Stanwear (Br.); Herbert Horn (Ge.); Hemussite (Bul.); H. Lage (Bras.); T. River (Gh.).

RAZBURLJIVA DOGODIVŠČINA MADŽAROV NA MORJU

Zaradi prevrnjenega čolna preživeli vso noč v vodi

Enega izmed njih so vsega premraženega sprejeli v bolnišnico

Turiste vzhodnih držav, ki preživljajo svoje počitnice na istrskih obalah, je zajela prava mrzlica razburljivih dogodivščin sredi razburkanega morja. Včeraj smo poročali o romunskem turistu, ki ga je dvanajst ur zanašalo morje. Danes pa so na vrsti Madžari. Predsinočnjim so na dveh gumijastih čolnih izpred Pirana zaveslali na odprto morje in se kaj kmalu znašli v težavah zaradi nevihte. Bili so v petih, ki so se podali na morje, toda približno pet milj od obale, so jih začeli zanašati veliki valovi, da se je en čoln potopil. Madžari so se oprijeli preostalega čolna in preživeli noč v vodi.

Okrog 5. ure je v tržaško pristanišče priplula jugoslovanska ladja «Opatija» in člani posadke so sredi razburkanega morja opazili gumijast čoln in vseh pet nesrečnežev, ki so bili že na koncu svojih moči. Mornarji so brodolomce dvignili na krov, pripluli v Trst, pristali v starem pristanišču in nekaj časa potem so enega, ki je bil ves premražen izročili bolničarjem RK, ki so ga prepeljali v bolnišnico. Ker nesrečnik ni imel s seboj nobenega dokumenta, ga niso mogli identificirati, šele potem so agenti pristaniškega komisariata, ki vodijo preiskavo, zvedeli, da gre za madžarskega državljana Istvana Csepkyja. Csepkyja so nujno sprejeli na prvi medicinski oddelek, kjer se bo moral zdraviti 4 dni zaradi premrazitve.

V bolnišnico so prepeljali samo Csepkyja, medtem ko so njegovi tovariši ostali na krovu jugoslovanske ladje, ker njihovo zdravstveno stanje ni vzbujalo zaskrbljenosti. Vseh pet madžarskih turistov ki so preživali razburljivo dogodivščino sredi razburkanih valov, je izjavilo, da se hočejo čimprej vrniti v Piran, kjer so pustili svoje stvari in dokumente.

Drevi umetni ognji

Drevi bo v našem mestu že peti ciklus poletnih ognjemetov, ki jih letoviščarska in turistična ustanova organizira za domačine in tuje goste. Letos bodo nastopila le tri podjetja, vendar se lahko trdi, da bodo vse prireditve res na višku. Današnjemu ognjemetu bosta sledila še dva, in sicer v nedeljo 14. in v nedeljo 21. t.m.

Današnja prireditev bo nosila podpis podjetja Raffaele Liccardo in sinovi iz Mugnana pri Neaplju Podjetje obstaja že 50 let, vendar se ni še nikoli predstavilo v Trstu. Izkazalo pa se je posebno v Tirani, Marseillu in pred kratkim v Sorrentu. Prvič v zgodovini bodo na nebu uprizorili lov na padalce, medtem ko bodo ob zaključku današnje prireditve, ki sovpada z odkritjem spomenika Nazariu Sauru, prepletali nebo prameni z barvami italijanske trobojnice in zastav drugih 25 držav.

Zaradi boljših svetlobnih efektov so začetek odložili na 21.30. Ognjemet bo trajal nepretrgoma pol ure.

Poslovilni obiski pri dr. Mazzi

V okviru poslovilnih sprejemov je vladni komisar dr. Libero Mazza sprejel danes ob 10 uri dr. Botterija in nekatere člane vodstva KD, popoldne pa goriškega prefekta dr. Princivalleja, inšpektorja V. cone agentov javne varnosti polk. Guerro, ravnatelja računskega sodišča dr. Amabilina, rav

«INFILTRACIJA» V JUŽNEM VIETNAMU

Strateški in politični pomen «Hošiminhove prometne žile»

16.000 km dolga «Eisenhower-Kennedy-Johnsonova steza» še ni pomagala Američanom, da bi s svojo infiltracijo zlomili odpor južnovietnamskega ljudstva

Američani imenujejo «Hošiminhovo stezo», ali Hošiminhovo prometno žilo» pot ali točneje povedano poti, ki kot oni pravijo, služijo infiltraciji iz Severnega v Južni Vietnam. «S tehničnega stališča — je pisal pred časom «New York Herald Tribune» — ta pot ne bi bila niti vredna, da bi se jo zarisalo na zemljevide. Toda z vojaškega in političnega stališča, je ta ena izmed najznačilnejših prometnih žil na svetu».

To bi bilo v določeni meri v skladu z Johnsonovo oceno vietnamske vojne: «Odločilno vojno, ki bi morala rešiti vprašanje, če je mogoče, da ambiciozne dežele utegnejo izkoristiti gverilo, da bi se polastile ozemelj svojih šibkejših sosedov».

«Hošiminova steza» je torej, «odločilna v odločilnem», ker skozi njo tečeta komunistična subverzija in infiltracija».

Kje po opisih iz ameriških virov teče «Hošiminhova prometna žila», kakšna je in na kakšen način, da tako rečemo, poteka tehnika infiltracije po tej prometni žili?

Prometna žila o kateri govorimo — pravijo omenjeni viri — ni samo ena pot, temveč vrsta poti in steza, ki prihajajo iz več področij ter prodirajo v raznih smereh. Izhodne točke so seveda v Severnem Vietnamu, in sicer v glavnem v njegovem južnem delu. Os «prometne žile» gre čez Laos in deloma skozi Kambodžo. Zaključne točke so v Južnem Vietnamu, ali pa — kot bomo videli pozneje — tudi nekje drugje.

«Poti, ki se začenjajo v Severnem Vietnamu — piše ameriški list «U. S. News and World Report» — gredo skozi Laos in severnovzhodno Kambodžo ter se končavajo v Južnem Vietnamu».

Pogled na zemljevid indokinskega polotoka pojasnjuje razlogo takega poteka «poti infiltracije». Meja, ki deli Severni Vietnam od južnega, je dolga namreč vsega skupaj kakih 10 km. Njo je torej zelo lahko zapreti z juga, kar pomeni, da ta smer ni bila nikoli primerna za «komunistično subverzijo». To ne pomeni — pravijo Američani — da se «infiltracija» ne vrši v tej smeri, kar pojasnjuje sedanje bombardiranje ZDA na deset kilometrov globoko demilitarizirano področje, ki deli Južni Vietnam od Severnega.

Na drugi strani pa se laoško južnovietnamska in kamboško južnovietnamska meja širi na stotine kilometrov. Če se še pripomni, da je obmejna fronta v večjem delu pokrita z džunglo, potem je jasno, da se te meje ne more uspešneje nadzorovati. Razen tega utegne teči «infiltracija» po teh smereh bočno ob vsej «klobasasti» globini Južnega Vietnama — od 17. vzporednika do ustja reke Mekong.

Razen že omenjenega — pravijo nadalje — ima «infiltracija» preko Laosa in Kambodže še eno olajševalno okoliščino in poleg tega še en širši «subverzivni aspekt».

Hošiminhova pot vodi namreč skozi «komunistični laoški koridor», to je čez vzhodne dele osrednjega in južnega Laosa, ki je v glavnem v rokah Patet Laa. Te sile ne samo omogočajo prehod severnovietnamskih sil in materiala, temveč neposredno sodelujejo pri «infiltraciji».

Nadalje — pravijo ameriški viri — sam Laos postaja na ta način žrtev «komunistične suberzije», rezultat katere je stalno jačanje Patet Laa, ki po «Hošiminhovi poti «dobiva pomoč iz Severnega Vietnama in iz Kitajske.

Toda vprašanje ne zadeva samo Laosa. «Ameriški problem postaja akuten — piše že omenjeni list «U. S. New and World Report», kajti komunistični gverilci začenjajo razbijati v severnovzhodni Tajski krajevno upravo... To ogroženo področje sega do osrednjega Laosa, kjer gre strateško najvažnejši del «Hošiminhove steze». «New York Herald Tribune» pa pristavlja: «Smeri infiltracije se odvajajo od «Hišiminhove steze» proti zapadu, torej Tajski. Samo po sebi je razumljivo, da subverzija ne prizadene niti Kambodže, skozi katero prehaja južnikrak ene izmed najznačilnejših «prometnih žil sveta».

Tako je ameriško mnenje o «Hošiminhovi prometni žili», za katero neki ameriški vir pravi, da je ta na nekaterih mestih kolovoz, ki se potem razširi in postane razmeroma dobra cesta, ki se potem zgubi v džungli v spletu gozdnih steza, ki so prehodne samo za pešce. Američani povezujejo celoten kompleks strateške problematike v jugovzhodni Aziji prav s to potjo. V tem sklopu postajajo vse jasnejše tiste težnje, ki slonijo — citirali bomo še enkrat «New York Herald Tribune» — «na prepričanje, da se borba proti komunistom v Južnem Vietnamu ne more voditi upajoč, da se bo dosegel trajen uspeh, razen če se prenese vojno tudi v Laos», po čigar ozemlju gre «Hošiminhova strateška prometna žila».

V resnici so se v ZDA dolgo časa prerekali glede strateške dileme «rep ali glava». Vprašanje je bilo, ali naj se udari po samih izvirih infiltracije v Severnem Vietnamu («glava), ali po poteh «infiltracije» zunaj D. R. Vietnama («rep»). Končno je prišlo, kot je znano do kompromisne linije: «in rep in glava». Poleg bombardiranja Severnega Vietnama Američani bombardirajo danes — in že prej — sistematično tudi «komunistični laoški koridor» (včasih, kot se je na primer zgodilo pred dnevi, je neko letalo «zašlo» tudi nad Kambodžo). Po pisanju «New York Timesa» znaša frekvenca napadov na laoško os «Hošiminhove poti» okoli sto napadov na dan. Ti napadi se vršijo ne samo s pristankom vietnamske vlade, temveč tudi s sodelovanjem laoškega kraljevskega vojnega letalstva.

Znani ameriški zunanjepolitični komentator James Reston je zapisal v teh dneh, da so vietnamske meditacije predsednika Johnsona «mešanica slabe zgodovine in dvomljive logike». Neodvisno od tega, kar Reston postavlja proti tej «mešanici», je to zares tako. Glede problema «infiltracije» — pa brez vsakega dvoma.

Pa naj se infiltracija severa vrši ali ne, bistveni problem vietnamske vojne ni in ne more biti problem infiltracije in še manj ključ strateškega kompleksa jugovzhodne Azije. Da bomo jasnejši, lahko rečemo, da more imeti «infiltracija», oziroma pomoč od zunaj, samo določen, a v vsakem primeru samo pomožen pomen za borbo nekega naroda. Kajti, če ta borba nima globokih korenin v samem ljudstvu, bo infiltracija od zunaj popolnoma brezmočna.

Če ne bi za to trditev razpolagali z drugimi dokazi, bi jo nazorno pojasnil neuspeh ameriške infiltracije v Vietnamu. Kajti, če se v Vietnamu lahko govori o infiltraciji potem je ta na prvem mestu ameriška, ki se že vrši skozi eno desetletje po kakih 16.000 kilometrov dolgi Eisenhover-Kennedy-Johnsonovi poti».

ANDRO GABELIĆ

Tako izgledajo Visoke Tatre od juga. Na sliki Krivanj, eden izmed najvišjih vrhov pogorja, ki se vleče v dolžini 70 km

S POTI PO SREDNJI SLOVAŠKI

Na vrhovih tatranskega pogorja ostanki rastlinstva ledene dobe

Tudi Slovaška je v okolici Bànske Bystrice poznala upor proti nacistom in domačim kvizlingom - Oblika Nizkih Tater

Potovanje po srednji Slovaški, kjer se dviga ob poljski meji osrednji del tatranskega pogorja, je brez dvoma zelo zanimivo z najrazličnejših stališč: splošno socialnega, političnega, jezikoslovnega, turističnega in planinskega.

Letos sem imel priliko, da v razmeroma kratkem obdobju (vsega skupaj pet ali šest dni) obiščem kot turist ta predel Čehoslovaške. V tem kratkem sestavku se bom omejil samo na bežen opis nekaterih vtisov, ki sem jih doživel na skoraj tisoč kilometrov dolgi poti od Bratislave mimo južnih obronkov Nizkih Tater in potem po dolini med temi in Visokimi Tatrami do Bratislave nazaj.

Po cesti, ki te popelje od Bratislave do Bànske Bystrice, je dolga okoli 220 km. Vožnja po njej ne nudi očesu nič posebnega Naselja se vrstijo druga za drugimi. Vse naokoli te obdaja široka in prostrana ravnina. Le proti severu se ravna črta obzorja pretrga in oko sledi valovitim obrisom nizkih Karpatov. Potem, ko se že približuješ Bànski Bystrici, se oblika pokrajine spremeni. Pelješ se skozi široko dolino, ki jo obdajajo vedno višji hribi porasli z gozdovi.

Slovaška je še vedno zemlja kmetov, čeprav je industrija že močno prodrla v najvažnejša mesta in v večja naselja. Na pogled so vsa polja izredno dobro obdelana. Nikjer ne vidiš niti koščka polja, ki ne bi bil obdelan. Zdi se, na prvi pogled, da je tu vprašanje kolektivne obdelave zemlje našlo svojo rešitev. Vsaj tako so mi zagotovili v Bratislavi, kjer so mi rekli, da se danes kmet ne zanima več za nakup zemlje, temveč uporablja vse svoje prihranke za izboljšanje svoje življenjske ravni. Res je opaziti mnogo novih hiš, a na vsaki drugi strehi se dviga televizijska antena. Hišice so sicer majhne, toda, sodeč po zunanjosti, čiste in skrbno urejene.

Ali je to le videz, ali resnica, ne morem trditi. Iz nekaterih drugih virov sem namreč zvedel, da je pri češkoslovaškem kmetijstvu spravljanje pridelkov še vedno zelo pereč problem. Toda pustimo v nemar razglabljanja o socialnih in političnih vprašanjih ter pojdimo po poti naprej. Banska Bystrica ni napravila name kakega posebnega vtisa. Gre za industrijsko mesto, kjer življenje teče pač po kolesnicah, ki so običajna za vsa mesta, kjer uspeva industrija, kjer se nahajajo rudniki itd. Turistična Slovaška se začne šele potem.

Par desetin kilometrov od Bànske Bystrice proti vzhodu stoji ob cesti mogočen spomenik, ki je bil postavljen v čast prvoborcem slovaškega upora iz leta 1944 proti nacizmu in kvizlinškemu režimu monsignorja Tisa (tega so potem zavezniki izročili češkoslovaškim oblastem, ki so ga obesile). Nedaleč od spomenika stoji še danes peč, kjer so nacisti in njihovi hlapci sežgali okoli tisoč ljudi, največ iz bližnjega naselja Nemecka. Bànska Bystrica in bližnji kraji so bili središče slovaškega upora. Znanec iz Bratislave mi je pripovedoval, da je on sam, ko je bil star 12 ali 13 let, nosil hrano partizanom.

Pot pa gre naprej. Tu se pravzaprav začenja turistična Slovaška. Po cesti srečavamo mnogo avtomobilov. Precej jih je tujih (po večini avstrijskih in nemških), toda tudi čehoslovaških je precej). Na nekem križišču zapustimo glavno cesto ter zapeljemo na levo. Po kakih 10 kilometrih pridemo do hotela «Srdječko». Tudi tu je cesta v glavnem asfaltirana, le zadnji del (najstrmejši) je še v delu. Pripominjam, da sem na Slovaškem našel skoraj povsod asfaltirane ceste, čeprav razmeroma precej ozke. Ena izmed glavnih pomanjkljivosti pa je redkost bencinskih črpalk. Če ne bi našel k sreči nekaj kilometrov pred hotelom Srdječko bencinsko črpalko, ne vem kako bi se izmazal iz tega predela Nizkih Tater.

Kajti tu smo pri Nizkih Tatrah. Za naše pojme je to gorovje precej skromno. Ne morda zato, ker mi razpolagamo, morda, (vsaj v naši bližnji zemljepisni okolici) z dosti višjimi vrhovi, temveč izključno zaradi oblike pogorstva. Na južnem delu Nizkih Tater ni namreč skoraj opaziti prepadnih sten, na katere smo navajeni v Julijcih. Pobočja se počasi vzpenjajo navkreber ter so vsa pokrita z gozdovi. Tu gospodari smreka in še kaka druga vrsta drevja, a mecesna nisem opazil nikjer.

Sedežna žičnica te v nekaj minutah potegne do hotela «Kosodrevina», ki stoji v višini kakih 1.700 metrov. Hotel je popolnoma nov ter je kazno, da je bil zgrajen za tujski promet. Natakarji govorijo namreč vse mogoče jezike, le slovaščine ne, ki jo še najbolje razumemo, ker smo se ji že nekoliko privadili.

Najprej sem se čudil odkod ime «Kosodrevina». Potem pa so mi razložili, da je to slovaški naziv za naše «rušje». Gre za igličasto drevje, ki raste ob zgornji rastlinski meji. Ker leži poševno (koso — poševno) so mu dali tudi ustrezno ime.

Nad hotelom «Kosodrevina» se dviga vrh Chobok, ki je visok nekaj čez 2.200 m. (Najvišji vrh Nizkih Tater, Dumber, se dviga v bližini). Nanj sva se kljub sedežni žičnici. ki pelje čez preval v tatransko dolino, povzpela peš z ženo. Pot ni bila pravzaprav nič kaj zanimiva, saj se je vila med precej obilno in visoko travo do kakih 50 m pod vrh. Po poti pa sem doživel prvo izkušnjo z granitom. ki je bil moker in strašno spolzek.

Nizke in Visoke Tatre so v razliki od naših Julijcev grajene z granitom in le v nižjih predelih pobočij z apnencem. Geolog v Bratislavi nam je povedal, da je tatransko gorstvo nastalo zaradi pritiska južnejših zemeljskih plasti proti severu. Stabilnejša in trdnejša podlaga poljske ravnine je zadržala pritisk in tako se je tedanje morsko dno dvignilo v višave, popokalo, a iz globin je privrela magma, ki danes tvori granitne tatranske vrhove.

In še ena zanimivost: v mnogih primerih je granitno skalovje prevlečeno z zelenkasto blazinico. Ko sem opazil ta pojav, sem se spomnil, kaj mi je v Bratislavi razlagal geolog. Ko je pred deset in deset tisoči let zavladala v srednji Evropi ledena doba, se je rastlinstvo zmernega podnebja preselilo proti jugu, a na tatranskih vrhovih je zavladalo rastlinstvo, ki je danes tipično za tundre. V prvi vrsti gre za lišaje. Pozneje se je led umaknil, toda to rastlinstvo je ostalo ter predstavlja danes izredno zanimiv ostanek ledene dobe. Vrh Choboka je razrvan. Nanj se po 20 ali 30 metrih višinske razlike priplaziš sledeč improvizirani poti med velikimi granitnimi balvani.

Na vrhu megla. V bližini je bilo slišati ropotanje sedežne žičnice. Ko sva že hotela zapustiti vrh, se je nenadoma zjasnilo, a v daljavi proti severu se je v soncu zasvetila veriga Visokih Tater. No, tu pa je res šlo za prepadne stene in vrhove z ostrimi oblikami.

V. KENDA

Zaradi hude vročine

Utonilo mnogo ljudi ob japonskih obalah

Lani se je v juliju in avgustu utopilo 2.300 oseb

TOKIO, 9. — Vso Japonsko je zajel hud val vročine. Zaradi tega bežijo ljudje množično na morske obale, da bi se ohladili, kar pa je povzročilo neverjetno število utopljencev. Od 1. julija pa do 8. avgusta je utonilo 1.722 oseb, 681 oseb pa pogrešajo. Samo včeraj je utonilo 35 oseb, kar pomeni, da znaša število utopljenih ali pogrešanih oseb v prvih osmih dneh meseca avgusta 354. Lani je v mesecih juniju, juliju in avgustu na Japonskem utonilo 2.300 oseb.

«LO SPETTACOLO IN ITALIA»

Izdatki za prireditve v Italiji v l. 1965

RIM, 9. — SIAE — «Società Italiana degli Autori e degli Editori» je objavila statistični letopis pod naslovom *«Lo spettacolo in Italia»* za leto 1965. Po podatkih tega letopisa je znašal izdatek prebivalstva Italije za gledališče, prireditve, zabave itd. v lanskem letu 322,1 milijarde lir v primerjavi s 300 milijardami predlani, kar pomeni, da se je izdatek lani zvišal za 7,4 odst. medtem ko se je istočasno nacionalni dohodek zvišal samo za 7,1 odst. (O tem letopisu bomo prihodnjič še poročali.)

Potresni sunek registriran v Tarantu

TARANTO, 9. — Danes zjutraj so seizmografski aparati v Tarantu ob 5.34 registrirali kratkotrajni potresni sunek. Epicenter naj bi bil okrog 500 km vzhodno od mesta. Iz grafikona so ugotovili, da je to nekje na meji med Grčijo in Albanijo.

Manjši potresni sunek pa so isti aparati registrirali že ob 4.06 uri. Strokovnjaki so mnenja da gre za nekakšno «ponavljanje» potresa, ki je bil registriran 6. t. m. zjutraj.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Obeta se vam dan s številnimi stiki z ljudmi. Obnašajte se previdno ter bodite vztrajni pri svojem delu.

BIK (od 21.4 do 20.5.) Skušajte, da bodo ves dan obveljale vaše pobude. Imeli boste opravka z gostom, katerega drugi ne razumejo.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6) Razgovarjajte se potrpežljivo s svojimi sodelavci, ki potrebujejo vaše pomoči. Rešite se nadležnežev.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Obeta se vam nekaj novega, kar vam bo vlilo novih moči pri delu. Ne bodite pa preveč domišljavi.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Vsak trenutek, ki ga boste izgubili, se vam bo bridko maščeval. V ljubezenskih zadevah bodite previdni.

DEVICA (od 23.8 do 22.9.) Bodite previdni, toda ne preveč. Nekaj vas muči, toda danes se boste otresli vseh težav.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10) Prijatelji vam nudijo pomoč, sprejmite jo. Ves svoj prosti čas prebijte v družini.

ŠKORPIJON (od 23.10 do 21.11.) Vaši predpostavljeni bodo sprejeli predlog, ki ste ga bili predložili. Duševna prožnost vam je že koristila, uporabite jo tudi danes.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Prijazne osebe vam bodo nudile svojo pomoč pri družabnih stikih. Ne vdajajte se preveč svojemu konjičku.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Obeta se vam veliko dela. Spremenili boste svoje mnenje do osebe, ki vam je bila do sedaj nejuba.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Pridobili si boste na čuden način novega sodelavca. Dajte dobre nasvete nekemu mladeniču.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Poslušajte svojo zdravo pamet ter se ne predajte čustvom. Uredili boste svoje notranje življenje.

RADIO VELEVIZIJA

SREDA, 10. AVGUSTA 1966

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 23.15 — Poročila; 7.30 Jutranja glasba in koledar; 11.30 Šopek slovenskih pesmi; 11.45 Glasbila in barve; 12.15 Turistični razgled; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba iz filmov in revij; 17.00 Ansambel «Le Tigri» iz Gorice; 17.20 Glasbeni kaleidoskop: Michel Legrand in njegov orkester; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Bartókova komorna dela; 19.15 Sodobne bolezni; 19.30 Motivi, ki so mladim všeč; 20.00 Šport; 20.30 Glasbene razglednice; 21.00 Simfonični koncert; 22.40 Sentimentalne pesmi.

Trst

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Kot juke box; 13.30 «Leteči Holandec» — II. dejanje.

Koper

6.30, 12.30, 14.30, 15.30, 20.30 — Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro; 8.00 Prenos RL; 8.15 Jutranja glasba; 9.00 Popevke; 9.30 Pod senčnikom; 10.15 Glasbeni spored; 10.30 Plošče; 11.00 Glasbeni spored; 11.15: Plošče; 12.00 in 13.00 Glasba po željah; 13.40 Glasbeni intermezzo; 13.50 Ivo Lhotka Kalinski: Medjimurske melodije in N. Devčić; Istrska suita; 14.15 Tretja stran; 14.40 Operna panorama; 16.00 Glasbeni vrtiljak; 16.45 Slov. narodne pesmi; 17.30 Sarah Vaughn; Bob Sharples in Jože Kambič; 18.00 Orkester in operni zbori; 18.45 Umetniški ansambli Italijanske unije; 19.00 Prenos RL; 20.00 Šport; 20.30 Prenos RL; 23.15 Orkester Berlipp; 23.35 T. Albinoni.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 — Poročila; 8.30 Glasbeni spored; 8.45 Neapeljske pesmi; 9.00 Operete in glasbene komedije; 9.30 Anton Dvorak; 10.05 Popevke; 10.30 Za šolarčke na počitnicah; 11.00 Narodni plesi; 11.30 Jazz; 11.45 Nove pesmi; 13.30 Solisti lahke glasbe; 15.15 Orkester C. Esposito; 15.30 Plošče; 15.45 Simfonični orkester iz Milana; 16.15 Orkestralna glasba; 16.30 Spored za najmlajše; 17.25 Liki; 18.00 Knjižne novosti in umetnost; 18.30 Lahka glasba; 19.10 O morju in pomorščakih; 20.25 Turistična anketa; 20.45 Othello.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 — Poročila; 8.30 Mali koncert; 9.35 Nove ital. pesmi; 10.00 Operni zbori; 11.35 Vesela glasba; 14.00 Pevci; 15.15 Izbrani motivi; 15.35 Orkestralna glasba; 16.00 Rapsodija; 16.38 in 17.35 Glasbeni spored za mladino; 18.15 Ljudska enciklopedija; 18.35 Plesna glasba; 18.50 Vaši izbranci; 20.00 Pisana glasba; 21.00 Pesmi in plesna glasba.

III. program

18.30 Rimski simf. orkester; Claudio Monteverdi; 19.00 Upodabljajoče umetnosti; 19.15 Vsakovečerni koncert; 20.50 Revija revij; 21.20 Liki pisateljev; 21.30 Romantične sonate; 22.15 Sodobno fantastično pripovedništvo; 22.45 Glasba danes.

Slovenija

9.00, 11.00, 13.00, 14.00, 15.00, 18.00, 19.00, 20.30, 23.00, 24.00. 24.30 — Poročila; 9.05 Glasbena matineja; 10.00 Mali bon-ton; 10.15 Otroški zbori; 10.30 Godala v ritmu; 11.15 Beethovnova Sonata; 11.45 Človek in zdravje; 12.00 Turistični napotki; 12.15 Nimaš prednosti; 13.05 Sonatina in concertino; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.30 Slovenske narodne pesmi; 14.15 Obvestila in zabavna glasba; 14.30 Priporočamo vam...; 15.50 Lahka glasba; 15.35 Naši poslušalci čestitajo; 16.20 Zabavni intermezzo; 16.30 Koncert Komornega zbora RTV Ljubljana; 17.00 Vsak dan za vas; 18.05 Na obisku pri Franzu Lisztu; 19.15 Iz naših studiov; 19.50 Naš razgovor; 20.05 Glasbene razglednice; 21.00 Giacomo Puccini: La Boheme; 23.10 Melodije za lahko noč; 23.50 Literarni nokturno; 23.05 Skladbe Bojana Adamiča.

Ital. televizija

18.15 Spored za najmlajše; 19.45 Dnevnik, športne vesti in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Almanah — zgodovinski in znanstveni zbornik; 22.00 Šport; 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik; 21.15 Kralj Edip — tragedija; 22.45 Karl Harrington.

Jug. televizija

19.40 Poročila; 19.45 Turistična enciklopedija; 20.15 Brez parole — mladinska oddaja; 20.40 Cikcak; 20.45 Obzornik; 21.00 Dnevnik; 21.30 Srečanja z ljudmi in kraji — Koper; 22.50 Poročila.

Dr. JANKO JERI

Izkrivljena resnica

(Ob ugotavljanju jezikovne pripadnosti med rednim popisom prebivalstva na tržaškem območju leta 1961)

6.

«Načelno moram priznati», piše o tem C. Schiffrer, «da slovenske družine, ki nameravajo ohraniti svoj jezik in čustva, vpisujejo svoje otroke v slovenske šole, toda to se ne dogaja vedno, predvsem ne pri nižjih mestnih slojih iz oportunističnih nebrižnih ali drugih razlogov.» Tudi če bi sprejeli omenjeno tezo o oportunizmu, pa ni moč mimo dejstva, da so korenine tega pojava v celotnem spletu materialnih in psiholoških odnosov med slovensko manjšino in italijansko večino, (46) toda o tem bomo v zadnjem delu še razpravljali. Vsekakor pa že omenjene osnove zadostujejo za ugotovitev, da je ta posredna metoda, kolikor jo aplicirano na tržaško območje, bistveno nezanesljiva in spričo tega nesprejemljiva za kakršnokoli sklepanje o številčni moči slovenske manjšine. Isto velja za domneve na osnovi rezultatov političnih volitev, in sicer: prvič, spričo močne politične razcepljenosti slovenskih volivcev sploh, in drugič, ker gre velik del slovenskih glasov raznim italijanskim strankam v nasprotju na primer s stanjem izpred svetovne vojne, ko je velika večina slovenskega prebivalstva volila za slovensko nacionalno in socialnodemokratsko stranko.

Te specifične tržaške razmere v primerjavi z demokratičnim svobodnim odločanjem precej izkrivljene, priznavajo tudi nekateri kompetentni italijanski avtorji; ti so ob anketi beneškega dnevnika «Il Gazzettino» (47) junija 1961 razpravljali, ali je umestno ugotavljati etnično pripadnost za Tržaškem med rednim popisom prebivalstva oktobra leta 1961, in menili: objektivni pogoji še niso dosegli tiste stopnje, ko bi bila stvarno mogoča taka anketa. Tržaški župan Mario Franzil je sodil, «da se mu ne zdi pametno reševati ta tako delikaten in pereč problem v teh nezrelih časih.» (48) Manlio Udina (profesor mednarodnega prava na tržaški univerzi) pa je bil prepričan, da je vprašanje tako zapleteno, da ga bo pač težko razčistiti v nekaj mesecih do ljudskega štetja (to je izjavil meseca junija — op. J. J.); «sploh pa ne vemo,» nadaljuje «koliko bi tako štetje ustrezalo samim članom manjšine. Koroška nas tu lahko uči.» Zato bi bilo treba po njegovi sodbi počakati na določitev splošnih kriterijev za vso Italijo, še bolje počakati na splošna načela OZN za ljudska štetja po vsem svetu. (49)

Sicer pa tudi dejstvo, da so se italijanski strokovnjaki izrekli za različne variante posredne metode, kaže njihovo prepričanje, da so najresneje dvomili o zanesljivosti izidov, ki bi jih dobili z neposredno zastavljenim vprašanjem o narodnostni pripadnosti. C. Schiffrer se je zavzel za rehabilitacijo svoje popisne variante iz leta 1951; (50) ki smo jo že omenili v zvezi s štetjem 4. novembra 1951 na tržaškem območju (prof. C. Schiffrer je bil takrat podpredsednik cone A pod angloameriško vojaško upravo), Diego De Castro (od leta 1952 do 1954 je bil politični svetovalec italijanske vlade pri ZVU) pa je predlagal metodo, ki je vsebovala tri vprašanja: 1. ali anketiranec govori italijansko ali kateri italijanski oziroma ladinski dialekt; 2. ali govori kateri slovenski jezik ali dialekt in 3. ali govori pravilno druge jezike. (51) Ta svojevrstna, komplicirana varianta jezikovnega indica, kakor si jo je zamislil De Castro (zdaj profesor statistike na torinski univerzi), je bila slabša od Schiffrerjeve sugestije in spričo neizbežnih negativnih posledic takega anketiranja celo manj sprejemljiva kot neposredno, suho vprašanje o občevalnem jeziku. De Castrova metoda bi namreč v etnično strukturo tega mešanega jezikovnega področja vnesla primitiven, tako imenovani «vindišarski kompleks», ki bi umetno cepil, drobil anketirance v Slovence, napol Slovence, pa v Italijane in napol Italijane; s tem bi bila ustvarjena podlaga za nadaljnje širjenje teh izkrivljenih in skrajno dvomljivih etničnih fenomenov. Izmed slovenskih predstavnikov se je I. Rudolf, ko je odgovarjal na anketo beneškega dnevnika, zavzel za zajamčeno tajno anketo v okviru demokratičnih volitev z glasovnico ki bi vsebovala vprašanje o materinem jeziku. (52) T. Simčič je zagovarjal indirektno jezikovno metodo, medtem ko je A. Kacin sodil, da bi bila navedba rojstnega kraja staršev zelo koristna informacija, vendar pa je štel za najbolj umestno jezikovno posredno metodo z utemeljitvijo, «da tisti, ki v Trstu zna slovensko, gotovo pripada slovenski etnični skupini. (53) V sklepnem komentarju ob zaključku ankete se je «Il Gazzettino» izrekel za umestnost in nujnost ugotavljanja etnične pripadnosti z indirektno metodo. (54)

Zelo značilno tudi za namen tega popisa z vzporednim ugotavljanjem etnične pripadnosti oziroma za namen krogov, ki so se zanjo potegovali je, da so se ne glede na široko zavračanje občevalnega jezika slednjič vendarle odločili prav za to metodo, čeprav v nekoliko modificirani obliki. Upoštevaje že omenjene specifične razmere je to pravzaprav pomenilo poizkus legalizirati tisto stanje materialne in duhovne neenakopravnosti, s katero so že v polpreteklem razdobju poizkušali vsiliti Slovencem status podrejenih, drugorazrednih državljanov. Avstrijska administracija se je odločila za občevalni jezik, ker je to bilo v korist zlasti avstrijskim Nemcem ter priviligiranim narodom v takratni monarhiji, a v škodo Slovencem, Hrvatom, Čehom, Slovakom in Rusinom «Dvosmiselnost občevalnega jezika» meni tudi italijanski avtor C. Schiffrer, «sploh favorizira vladajoči razred na škodo vladanega, mestno prebivalstvo s starejšo civilizacijo na škodo kmečkega ljudstva z recentnejšo civilizacijo, katere člani so bolj podvrženi denacionalizaciji.» (55)

(46) Nekatere odtenke teh odnosov načenja D Pahor v članku «O vzrokih padanja števila učencev v slovenskih šolah» (Primorski dnevnik, 16. maja 1965), ko piše med drugim: Zelo veliko vlogo pri vpisovanju slovenskih otrok v italijansko šolo igra strah. V koliki meri je ta strah upravičen in kje, je težko reči. Ob popolnem proučevanju tega vzroka bi prišli do kaj različnih zaključkov. Eno pa je gotovo. Med Slovenci je ustvarjena taka psihoza, da je učinek strahu mnogo večji od dejanskega pritiska. Navajam konkreten primer, ki dokazuje, da ni pritisk povsod enak. Razumljivo je, da ne morem navesti primera s polnim imenom. Neki oče je vpisal svojega prvega otroka v slovensko šolo. Kasneje je dobil službo v neki javni ustanovi. V času njegovega službovanja je bil goden za šolo njegov drugi otrok. Vpisal ga je v italijansko šolo — zaradi pritiska. Ko je kasneje prešel v drugo službo, tudi v javni ustanovi, pa je, osvobojen pritiska — vpisal tretjega otroka zopet v slovensko šolo.

Neka obširnejša anketa je zbrala kaj raznolike «vzroke» za vpis slovenskih otrok v italijanske šole. Na primer: «da bi oče lahko napredoval v službi»; «ker gre učenec vsako leto na zdravljenje v notranjost države»; «ker je bila brezposelnemu očetu obljubljena podpora»; «ker ni oče — profesor še ‚di ruolo'»; «da bo učenec (seveda, ko bo dokončal šolanje) dobil službo na pošti»; «ker nima oče še urejenega državljanstva» in tako dalje.

(47) Anketa beneškega demokristjanskega glasila, ki se je začela z uvodnim člankom «Quanti sono gli Sloveni a Trieste», je na italijanski in slovenski strani zajela več kvalificiranih oseb, ki se strokovno ali politično ukvarjajo z manjšinskim vprašanjem. Ena izmed njenih resnih pomanjkljivosti pa je bila, da ni upoštevala mnenj in sugestij vseh političnih krogov. Tako je izpustila predstavnike takratne leve opozicije (komuniste in socialiste), ki so že pred tem sprožili več konstruktivnih pobud za rešitev nekaterih ključnih vprašanj slovenske manjšine v Italiji.

(48) Il Gazzettino, 9. junija 1961, št. 136.

(49) Prav tam.

(50) 17. februarja 1955 je C. Schiffrer na sedežu tržaške socialnodemokratske stranke predaval o narodnostnem ugotavljanju prebivalstva na tržaškem območju, v predavanju je med drugim dejal, da pridejo za to v poštev tri metode; anagrafska, volilna in statistična.

Po prvi bi morali imeti v Trstu namesto dosedanjega enotnega anagrafskega urada dva, in sicer italijanskega in drugega slovenskega. V nekaterih deželah že imajo tako razdelitev; to omogoča, da že vnaprej določijo sorazmerno število predstavnikov v posamezne javne organe, s čemer bi se bilo tudi mogoče izogniti političnim bojem znotraj obeh narodnostnih skupin.

Po volilni metodi pa bi vsak volilni upravičenec prejel glasovnico za poseben referendum, na njem bi sleherni volivec na glasovnici označil svojo narodnost. Otroci, ki nimajo volilne pravice, bi izročili glasovnice staršem, da bi jih zanje izpolnili. Referendum bi moral biti zajamčeno tajen.

Za tretjo — statistično metodo pa je sodil C. Schiffrer, da je najbolj sprejemljiva in tudi edino možna. Po tej metodi naj bi bilo narodnostno štetje hkrati s splošnim popisom prebivalstva. Anketiranec naj bi odgovoril na vprašanje o znanju jezikov; v posebni koloni bi bili namreč označeni jeziki: italijanščina itd; anketiranec pa bi na praznem prostoru poleg posameznega jezika odgovoril z «da ali ne», razen tega pa bi moral podčrtati jezik, katerega bolje pozna. Kot drugo, podrejeno rubriko je Schiffrer še predlagal vprašanje, o «jeziku, ki ga prizadeti uporablja v družini».

Iz odgovorov na obe vprašanji bi statistik posredno dobil odgovor, kateri etnični skupini prizadeti pripada.

(51) Il Gazzettino, 4. junija 1961, št. 132.

(52) Il Gazzettino, 8. junija 1961, št. 135.

(53) Prav tam.

(54) Il Gazzettino, 11. junija 1961, št. 138.

(55) Autour de Trieste, str. 18.

(Nadaljevanje sledi)

Goriško-beneški dnevnik

Odv. Devetag predlaga tudi v slovenščini opozorila avtomobilistom

Deželni svetovalec odv. Cesare Devetag, podpredsednik deželnega sveta, je poslal odboru vprašanje, v katerem ga opozarja, da se neprestano veča število jugoslovanskih avtomobilistov na naših cestah; sprašuje ga, če ne bi kazalo nasloviti nanje opozorila za previdnost na cestah v njihovem jeziku.

Interpelacija KPI o vojaških služnostih v Romansu

V zvezi z namestitvijo opozorilnih znamenj v občini Romans, da je podvržena vojaškim služnostim, sta deželna svetovalca Bergomas in Jarc poslala deželnemu predsedniku interpelacijo, da bi v skladu s soglasnim sklepom deželnega sveta posredoval pri vladi, da se odpravi to breme, ki ga je vojaška oblast naprtila prebivalstvu brez predhodnega obvestila krajevnih oblasti.

OPTIMISTIČNA PREDVIDEVANJA IN UPANJA

Vse kaže da bodo za 15 let podaljšali zakon o prosti coni

Vse kontingente bodo povečali, med temi tudi količino bencina - Koristi za občini Gorica in Sovodnje

Vse kaže, da je izglajena pot za ponovno podaljšanje zakona o prosti coni v Gorici. Zakona še niso odobrili, vendar so bila na pristojnih mestih podana optimistična zagotovila. Zdi se, da bodo zakon podaljšali za nadaljnjih 15 let in da bodo večino kontingentov povečali še za enkrat toliko. Morda bi morali nekatere kontingente kot na primer bencin povečati za več kot enkrat, ker bo naraščajoče število vozil v nekaj letih občutno zmanjšalo koristi, ki jih bodo imeli vozniki od osebnih nakazil. V vsakem primeru gre za zelo pomembno vest, ki zagotavlja koristi kategorijam, občinski upravi, sami občinski upravi v Sovodnjah ,ki so ji z zakonom priznali pravico do pobiranja trošarine, in končno, vendar v veliko manjši meri, tudi samim prebivalcem tega območja.

Delegacija ANCE je pokazala pripravljenost razpravljati o nekaterih zahtevah in o pogodbi. Obravnavali so nekatera osnovna vprašanja kategorije, kakor na primer ureditev akordnega dela, sprejem določil, da se zagotovijo vsa pogodbena določila in socialna zakonodaja. Kar zadeva akordno delo, sta se stranki sporazumeli, da sedanja določila niso primerna in da bodo poiskali primernejšo rešitev.

Kar zadeva «zajamčeno letno mezdo», je delegacija ANCE pripravljena postopoma doseči ta cilj in s pomočjo primernih organov. Ker pogajanja dovoljujejo doseg nekaterih uspehov, so sindikalisti pristali na nadaljevanje pogovorov, ki se bodo obnovili v septembru.

Pogajanja za pogodbo gradbenih delavcev

FILCA-CISL sporoča, da so se sestali vsedržavni predstavniki gradbenikov in sindikalnih organizacij za obnovo delovne pogodbe.

vali interesom našega mesta. «Sodim, da se mora doseči takšna osnova, da bo omogočila nove pobude, ustvarila nova delovna mesta ter omejila koristi tistih, ki so se dolga leta okoriščali s prosto cono. Tako imenovana prosta cona Gorice mora zajamčiti življenje in razvoj našemu mestu, ne pa izkoriščevalske zaslužke za nekatere maloštevilne meščane.»

Izid tekmovanj v briškoli in valčku v Štandrežu

V Štandrežu se je zaključil drugi praznik, ki ga je priredilo domače športno društvo Juventina. V tekmovanju v briškoli, ki se ga je udeležilo 64 parov, je zasedel prvo mesto (dva pršuta) Guerrigio Braidotti in Amleto Famea iz Moše, drugo mesto (dve vratovini) Ivan Devinar iz Štandreža in Evgen Primožič iz Pevme, tretje mesto Andrea Percon iz Podgore in Mirko Bagon iz Jamelj, četrto Paolo Sotgia in Prospero Marletta iz Podgore.

V tekmovanju v valčku so pari zasedli naslednja mesta: 1. Valdemaro Furlan iz Gradiške in Lina Pividori iz Gorice, 2. Mario Gaeta in Lucy Leon iz Štandreža, 3. Josip Devetak in Renata Dušman iz Vrha.

POGAJANJA MED OBČINO IN ZASEBNIKI

Kako zaokrožiti občinsko posest

Z lastniki nepremičnin poleg županstva se skuša doseči primerna odkupna cena

Občinska uprava v Gorici se pogaja z lastniki nepremičnin v Mazzinijevi ulici, da bi jih odkupila ter zaokrožila svojo posest, ki je sedaj precej razkosana. Med osrednjim poslopjem in zgradbo v Mazzinijevi ulici, kjer je poveljstvo mestnih stražnikov, je namreč vrsta hiš in parcel, ki bi jih bila občina pripravljena odkupiti po primerni ceni. Občina ponuja lastniku Šušmelu za poslopje in parcelo primerno ceno, ki je lastnik ne sprejema. Občinski svet, ki je na zadnji seji razpravljal o kupčiji, je pooblastil občino, da nadaljuje s pogajanji, obenem pa ji je priporočil, naj bi poskušala odkupiti tudi nepremičnine, ki so na nasprotni strani županstva, v smeri proti sodni palači. Tudi na tej strani so zasebniki lastniki zgradb in parcel ob cesti, medtem ko je občina lastnik zemlje, ki se razprostira zadaj.

Na vprašanje nekega svetovalca, v kakšni fazi so pogajanja za odkup, je pristojni odbornik dejal: oni prodajajo češnje; mi pa kupujemo breskve.

Želeti bi bilo, da bi občinska uprava in zasebni lastniki prišli do soglasja, da bi občina postopoma zaokrožila svojo posest ter uredila svoje urade in službe.

Danes v «Corsu» konferenca svetovalske skupine KPI

Svetovalska skupina KPI v občinskem svetu Gorice prireja danes ob 21. uri v dvoranici hotela Corso v Gorici, Korzo Italia, konferenco o dejavnosti skupine med zadnjim zasedanjem v občinskem svetu. Prikazala bo stališče do naslednjih vprašanj, ki so bila predmet obravnave in sklepanj: avto mobilska cesta Villesse-Gorica, SAFOG, družinski davek, urbanistični načrt.

Pojasnilo načelnika PSDI svetovalca S. Rovisa

Občinski svetovalec PSDI Sergio Rovis, načelnik skupine, nam je poslal v objavo sporočilo v zvezi z nastopom liberalnega občinskega svetovalca v občinskem svetu zaradi osebnih razlogov. Svetovalec Rovis poudarja, da je hotel povedati samo to, da bi nasprotni interesi med industrijci in trgovci pri sestavljanju tabel o kontingentih proste cone škodo-

Kino

Gorica

VERDI. 17.15: «Per il re e per la patria». D. Bogarde in T. Courtenay; črnobeli film.

CORSO. 16.15: «Quo vadis». Robert Taylor in D. Kerr; ameriški barvni film.

MODERNISSIMO. 16.30: «La storia di Tom Destry». A. Murphy in M. Blanchard; ameriški barvni film.

VITTORIA. 17.30: «Situazione disperata ma non seria». Alec Guiness in M. Connors; angleški črnobeli film.

CENTRALE. — Zaprto.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna S. GIUSTO, Korzo Italija 244, telefon 35-38.

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja 27,6 stopinje ob 17.30, najnižja 15 stopinj ob 4.30; povprečne dnevne vlage je bilo 54 odst., dežja je padlo ponoči 29,6 mm.

VZROKI ŠE NISO DOGNANI

Požar v stanovanju prevoznika povzročil 2 milijona lir škode

Nastal je v spalnici - rešeni arhivi podjetja

V stanovanju Klementine Vriz por. Rizzato v Ul. Caprin 18 je včeraj ob 18. uri izbruhnil požar, ki je povzročil za okoli 2 milijona lir škode. Uničil je del sobne opreme, dim pa, ki se je razširil po vsej stanovanjski zgradbi, je poškodoval omet. Gasilci so pravočasno rešili arhiv in pa korespondenco avtoprevoznega podjetja. Vrizevi so bili za škodo zavarovani.

474 glob voznikom med 2. in 6. avgustom

Goriška prefektura sporoča, da so v okviru vsedržavne akcije za cestno-prometno varnost, ki jo je uvedlo ministrstvo za javna dela, v pokrajini prisodili naslednje globe: od 2. do 4. avgusta 96 glob zaradi neprevidnega prehitevanja, 38 glob zaradi kršitev določil o prednosti, 74 zaradi prevelike brzine; 5. in 6. avgusta so prisodili 123 glob zaradi neprevidnega prehitevanja, 36 glob zaradi izsiljevanja prednosti, 107 glob zaradi prevelike brzine. Skupno so prisodili 474 glob.

Smrt vojaka ki je padel z odra

V videmski bolnišnici je umrl 22-letni vojak Domenico Rondinella iz okolice Neaplja, ki je prejšnji teden med pleskanjem padel z odra v vojašnici v Gradiški. Mladenič se je udaril v glavo in so ga najprej odpeljali v goriško bolnišnico. Ker se mu je bolezen poslabšala, so ga odpeljali v videmsko, vendar je bila sleherna pomoč zaman.

Menični protesti

Po podatkih uradnega vestnika trgovinske zbornice je bilo v goriški pokrajini v prvi polovici meseca julija 821 meničnih protestov. Od tega jih je bilo v Gorici 275, Tržiču 257, Ronkah 50, Škocjanu 46, Gradežu 42, Zagraju 29, Krminu 27, Gradiški 26, Turjaku 12, Doberdobu 9, Foglianu 9, Romansu 9, Štarancanu 7, Št. Petru ob Soči 5, Villessah 4, Farri 4, Marianu 3, Kaprivi 2, Dolenjah 1, Medeji 1, Števerjanu 1 in Sovodnjah 1.

Po Mamelijevi spet dvosmerni promet

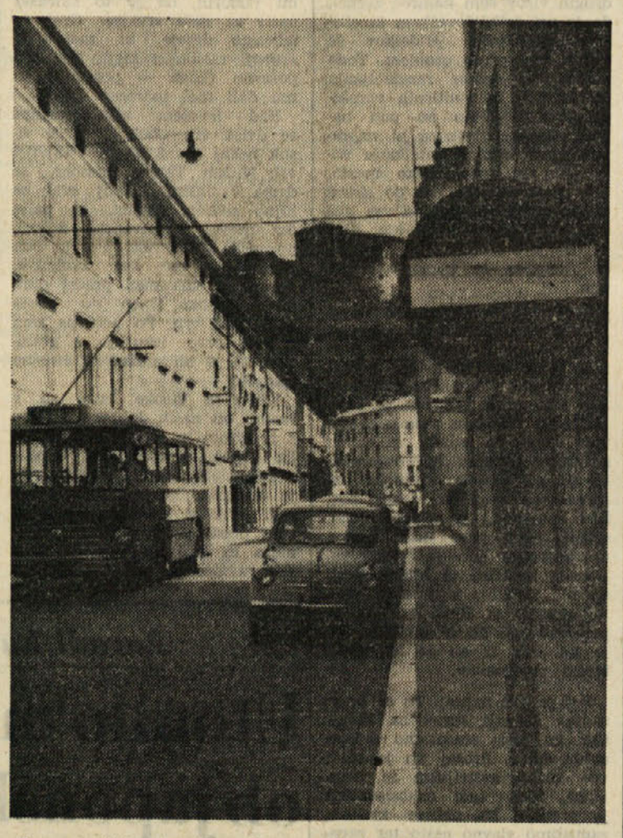

Danes poteče desetdnevni poskus, da bi poiskali najugodnejšo rešitev za vožnje mestnega avtobusa št. 1. Od jutri dalje bodo uvedli nov poskusni režim, ki bo trajal nadaljnjih deset dni. Avtobusi, ki peljejo proti svetogorski postaji, se bodo ustavljali nasproti palače INPS na Travniku, avtobusi na povratku pa se ne bodo več ustavljali pred kavarno De Rocco, ampak pred Ljudskim vrtom, takoj za križiščem z Ul. Dante. Obenem bodo vzpostavili dvosmerni promet v Mamelijevi ulici; po njej pa bo še vedno vozil avtobus št. 1 na povratni vožnji od svetogorske postaje. Odvzeli bodo torej prometni znak za zaprto cesto, ki ga vidimo na sliki.

šport šport šport

SMUČANJE — *MOŠKI VELESLALOM V PORTILLU*

KILLY (Francija) vodi po prvi vožnji

Od Avstrijcev samo Schranz med boljšimi - Danes druga vožnja

PORTILLO, 9. — Francoz Jean Claude Killy je zmagal v prvi vožnji veleslaloma na svetovnem prvenstvu v Portillu. Smučarji so tekmovali na progi «Kondorjevega gnezda», dolgi 1390 metrov, z višinsko razliko 464 metrov in 50 vrati. Štart je bil na višini 3.309 metrov. Prva vožnja v veleslalomu je bila zelo izenačena in vsaj 5 atletov lahko osvoji naslov prvaka.

Prvič na letošnjem prvenstvu so po najboljših mestih posegli tudi Švicarji, ki so trenutno na 4. in 5. mestu začasne lestvice in imajo torej lepe možnosti, da posežejo po kolajnah. Že običajni francoski monolog je danes prvič ogrožal avstrijski predstavnik Schranz, ki je na tretjem mestu s štirimi desetinkami sekunde zamude za Killyjem, ostali avstrijski reprezentanti pa so bili ponovno zelo slabi. Bleiner in Messner sta osvojila 13. in 14. mesto in nimata praktično več izgledov za boljšo končno uvrstitev. Egon Zimmermann, eden favoritov, je med vožnjo padel, izpustil pa je tudi ena vrata v bližini cilja in je bil zato diskvalificiran. Italijana Mahiknecht in De Tassis sta se uvrstila na 9. in 10. mesto za vso francosko in švicarsko elito. Njuna zamuda znaša nekaj nad 2 sekundi in pol in zelo težko je, da bosta v drugi vožnji položaj izboljšala.

Vmesni časi današnje vožnje so bili naslednji: Favre 33"5, Schranz in Maduit 33"6, Killy 33"7, Bruggmann 33"8, Lacroix 34"2, Bleiner 34"8.

Končni vrstni red je bil naslednji:

1. Killy (Francija)	1'37"22
2. Perillat (Francija)	1'37"43
3. Schranz (Avstrija)	1'37"64
4. Tischhauser (Švica)	1'37"96
5. Giovanoli (Švica)	1'38"17
6. Maduit (Francija)	1'38"43
7. Favre (Švica)	1'38"95
8. Lecroix (Francija)	1'39"49
9. Mahlknecht (Italija)	1'39"54
10. De Tassis (Italija)	1'39"63

Danes bo na sporedu druga vožnja. Proga bo merila 1240 metrov štart pa bo vedno pri «Kondorjevem gnezdu».

Jean Claude Killy ima največ možnosti, da osvoji po nepričakovanem uspehu v spustu že drugi naslov. V slalomu je Francoz verjetno najboljši specialist in nič čudnega ne bi bilo, da bi se s Cileja vrnil kar s tremi zlatimi kolajnami.

Igre Commonwealtha

KINGSTON, 9. — Atletika in plavanje sta še vedno v središču zanimanja na igrah Commonwealtha v Kingstonu.

Plavalna štafeta Anglije sestavljena iz plavalk Ludgrove, Harris, Gegan in Silett je na progi 4x110 jardov mešano postavila nov svetovni rekord s časom 4'40"6. Prejšnji rekord je z znamko 4'45"9 pripadal od leta 1964 Holandski. Tudi ekipi Kanade (4'44"5) in Avstralije (4'45"7) sta plavali pod staro znamko.

V atletskem programu je utrpel Clarke že svoj drugi poraz na progi 3 milj. Pred njim je skozi cilj tokrat pritekel kenijski tekač Keino, kateremu je Clark v letošnji sezoni odvzel svetovni rekord v teku na 5000 m. Temu, Kenijec, ki je Clarka premagal na progi 6 milj je bil četrti. Poznalo se mu je, da je bil utrujen od senzacionalnega podviga iz prejšnjega dne. Nekaj boljših atletskih rezultatov:

3 milje: 1. Keino (Kenija) 12'57"4 2. Clarke (Avstral.) 12'59"2

Višina ženske: 1. Brown (Avstralija) 1,72 m

880 jardov moški: 1. Clugh (Avstralija) 1'46"9, 2. Kiprugut (Kenija) 1'47"2, 3. Kerr (Jamajka) 1' in 47"2, 4. Crothers (Kanada) 1'47"3

440 jardov ženske: 1. Pollock (Avstralija) 53"

Daljina moški: 1. Davies (Anglija) 1,99 m.

ŠZ BOR

obvešča, da bo v četrtek, 11. t.m. ob 20.30 redni trening prve moške odbojkarske ekipe.

NOGOMET — *JUNAKI SVETOVNEGA PRVENSTVA*

JAŠIN - lev v vratih

Čestita nasprotnikom, ki dosežejo lep gol

«Če bi Portugalska imela v vratih Jašina, bi zmagala to svetovno prvenstvo», tako je izjavil trener portugalske nogometne reprezentance Otto Gloria. In mislimo, da je to najlepša pohvala za «starega» sovjetskega vratarja, ki je bil skupno z Djalmo Santos in mehiškim kolegom, najstarejši igralec angleškega turnirja. Tudi letos je dokazal, da nima konkurentov v vratih. In gotovo je predvsem Jašinova zasluga, če je Sovjetska zveza osvojila četrto mesto na tem prvenstvu. Z izrednimi paradami je namreč sovjetski vratar rešil lastno moštvo v tekmi z Madžarsko, proti Zahodni Nemčiji pa ni mogel preprečiti poraza. Haller in Beckenbauer sta ga s silovitima strelom presenetila, kljub temu pa je bil Jašin v tej tekmi najboljši na igrišču, saj je bilo to srečanje le monolog med Jašinom in nemškimi «panzerji». Sovjetska zveza je izgubila tekmo, toda Lev Jašin je zmagal, dokazal je, da lovor najboljšega v vratih pripada še vedno njemu.

Res je, da je Jašin izgubil nekdanjo hitrost, ki mu je omogočala, da se je z neverjetno hitrino premikal med vrati iz enega mesta do drugega. To mu je predvsem omogočalo, da je žogo vedno ujovil kar direktno v prsa. Zato pa je imel tudi neverjeten smisel za pozicijo, kar primanjkuje sedanjim vratarjem. Poleg tega ima Jašin izredne reflekse. Izgubil je hitrost, toda to pomanjkljivost nadoknadi z veliko izkušnjo, ki si jo je pridobil v dvajsetih letih igranja in treninga. Vsakdo je lahko opazil na tem prvenstvu, kako je Jašin silovite strele ustavljal kar z eno roko z neverjetno hladnokrvnostjo. Tudi visoke žoge so bile lahek plen izkušenega sovjetskega vratarja, ki jih je s pestjo odbival na desno ali levo stran kazenskega prostora ali daleč v polje.

Kako, da je Jašin ohranil tako neverjetno kondicijo, kljub 37. letom? Predvsem zaradi primernega treninga. Sovjetski vratar namreč trenira vsak dan po tri ure s tem, da goji predvsem telovadbo, nato pa meče žogo ob zid in jo lovi, da ne izgubi obvladanja žoge. Taki treningi živčno in telesno izčrpajo atleta, toda Jašin je predvsem izreden atlet in šele nato je odličen vratar. Pozimi, ko zaradi preostrega mraza počivajo, igra Jašin kot vratar hokeja na ledu, kjer se tudi solidno izkaže.

Poleg atletskih zmogljivosti pa bo Lev Jašin ostal v zgodovini svetovnega nogometa predvsem zaradi izredno človeškega značaja. Nikdar namreč se ni videlo tega izrednega vratarja, da bi v kakem primeru protestiral zaradi sodnikove odločitve. Nikdar se ni poslužil prekrškov, da bi ujel žogo. Vedno je bil korekten in je tudi čestital nasprotnikom za dosežene gole. Zares izredno lep je bil spontan objem med Jašinom in Eusebiom, potem ko je mozambiški nogometaš dosegel gol iz enajstmetrovke. Tudi v tekmi z Zahodno Nemčijo je Jašin vedno skušal pomiriti igralce, ki so se v tej tekmi neverjetno razgreli. Edino sovjetski vratar je ohranil tisto hladnokrvnost, ki ga je vedno odlikovala na igriščih vsega sveta. Morda je zaključil kariero s porazom (proti Portugalski 1:2) in je bil zaradi tega po tekmi zelo potrt, toda v srcih športnih ljubljencev bo ostal kot zmagovalec, neprekosljiv.

—edson—

ATLETIKA — *PO HITREM RAZVOJU*

FRANZ JOSEF KEMPER najmlajši evropski rekorder

Skoraj neverjeten je razvoj sedaj še ne 21-letnega Franza Josefa Kemperja (rojen je 30. 9. 1945) od navadnega ljubitelja atletike do atleta, ki je pred dnevi postavil v teku na 800 m z 1'44"9 nov evropski rekord, ki je bil z 1'45"7 od leta 1955 najstarejša evropska znamka.

Prvi otipljivi uspehi Kemperja so iz leta 1963. Na progi 800 m je bil med mladinci na 16. mestu v Zahodni Nemčiji z 1'57"2, na 1000 m pa z 2'34"7 komaj 25. Oba rezultata nista predstavljala nobene senzacije, saj je bilo pred njim toliko boljših.

Kemper je športno kariero začel kot igralec namiznega tenisa, ko pa je njegov klub «Arminia Ibbenbüren» ustanovil leta 1963 tudi atletsko sekcijo se je Kemper začel ukvarjati tudi z atletiko. Že leto prej je na nekem šolskem tekmovanju 1000 m pretekel v 2'41"2.

Naslednje leto je šla Kemperjeva pot strmo navzgor. Nastopil je že na državnem prvenstvu in dosegel izreden uspeh. V predteku je zabeležil 1'51"9, v polfinalu 1'49"9, v finalu pa 1'48"9 in znani Kinder je moral napeti vse sile, da je zmagal s samo eno desetinko sekunde prednosti. Kemper je še neznan pustil za seboj Bogatzega, ki je kasneje tekel tudi v olimpijskem finalu v Tokiu. Prava «predrznost», ali osvojitev drugega mesta na zahodnonemškem prvenstvu ga je drago stala na izbirnih tekmovanjih obeh Nemčij za sestavo olimpijske reprezentance. Na mladega tekača so «asi» tako pazili, da se je uvrstil komaj na 6. mesto.

Posebnega veselja do treninga Kemper ni imel vse do osvojitve naslova prvaka dežele Westfalen s časom 1'52"5, kar je bila tudi norma za nastop na državnem prvenstvu. Ta nepričakovan uspeh ga je spreobrnil in tudi pod pritiskom očeta, ki je bil nekdaj soliden atlet je začel trenirati po 5. 6-krat tedensko. Po državnem prvenstvu in izbirnih tekmovanjih za olimpijsko moštvo je Kemper dvakrat nastopil za mladinsko reprezentanco in proti Poljski in Španiji gladko zmagal v svoji panogi.

Čeprav leto 1965 za Kemperja ni dobro začelo (dolgo ga je ovirala gripa, nerodno pa se je tudi ranil na kolenu), je kmalu dosegel velike uspehe. Zmagal je na prvenstvu Zah. Nemčije in na finalnem tekmovanju za evropski pokal, kjer je za seboj pustil rojaka iz vzhoda Jürgena Maya in Angleža Carterja, ki sta si do tedaj delila prvo mesto v Evropi. V jeseni je Kemper nastopil tudi na predolimpijskem tekmovanju v Ciudad Mexico in odnesel prvo mesto.

Kemper pravi, da ga sedaj veseli vsako tekmovanje, naj bo to mednarodno srečanje ali pokrajinsko prvenstvo. Uživa ko potuje z letalom v daljne dežele in ko odhaja z avtobusom v bližnje mesto na propagandno tekmovanje. Poleg atletike goji Kemper tudi namizni tenis in košarko je študent germanistike na univerzi v Münstru, zanimajo pa ga tudi dobre knjige, filmi in gledališče.

Čez manj kot mesec dni bo v Budimpešti evropsko prvenstvo. Kemper je bil že pred rekordom eden favoritov, sedaj pa izgleda nedosegljiv. Mladega nemškega tekača odlikujeta borbenost in učinkovita taktika. Kemper le redkokdaj izgubi važen tek. Starta počasneje od drugih, pusti da vodijo prvi krog, nato pa povede on sam in v finišu je gospodar. Zaradi mladosti je atlet tudi kandidat za svetovni rekord. Bolje od njega sta na svetu tekla le Snell (1'44"3) in Ryun (1'44"9 na 880 jardov ali 1'44"2 na 800 m).

Razvoj Kemperja v številkah:

	100 m	400 m	800 m
1963	11"5	51"7	1'57"2
1964	11"3	49"5	1'48"9
1965	11"4	48"7	1'47"4
1966	—	—	1'44"9

BRUNO KRIŽMAN

JURIJ KOROLJKOV 48.

Človek, za katerega ni bilo skrivnosti

Roman o znamenitih sovjetskih obveščevalcih Sorgeju in Vukeliću

Richard Sorge je sporočil centru naslednje:

«Samo po sebi je razumljivo, da bomo v zvezi s sodobnim vojnim stanjem premaknili rok svoje vrnitve domov. Še enkrat vam zagotavljam, da zdaj ni čas zastavljati takšno vprašanje.»

Minilo je še eno leto napornega dela. Sorgejevim ljudem se je včasih zdelo, da lovijo ravnotežje na prepereli vrvi nad globokim prepadom. Toda obveščevalci so delali, ne glede na nevarnost in kljub utrujenosti ter nadčloveški živčni napetosti. Včasih se jih je polotila misel, da je sovražnik naletel na njihovo sled, da so skupino obkolili in razkrili. Agenti kempetaja so zares blodili podolgem in počez, toda ničesar niso mogli odkriti. Samo čedalje bolj je naraščal fascikel s kopijami ujetih nedešifriranih poročil — številke, številke, številke... Iz neurejenega kupa številk niso mogli ničesar razbrati. Vsak radiogram je bil posredovan s posebno šifro, kar je prav tako presenečalo, s kakšnimi možnostmi je le namreč razpolagala tajna organizacija!... Tudi iskanje z instrumenti ni rodilo ničesar stvarnega. Stara aparatura je dajala možnosti, da so določili lego radijskega oddajnika med oddajanjem v premeru treh kilometrov. Radijska postaja pa je nenadoma utihnila, potem pa je spet začela delovati, toda zdaj že na drugi valovni dolžini in na drugem kraju. Tudi čas oddaj je bil zmerom različen. V tej nesistematičnosti pa je bil verjetno le neki sistem, ki ga ni bilo moč odkriti...

Ob koncu 1940. leta je Sorge poslal centru radiogram:

«Sporočil sem vam že, da bom ostal na položaju toliko časa, dokler bo trajala vojna v Evropi. Kakor govore tukajšnji Nemci, vojna ne bo trajala dolgo, zato moram vedeti, kakšna bo moja nadaljnja usoda. Ali lahko računam, da se bom po koncu vojne vrnil domov? Sicer pa sem star petinštirideset let in že enajst let sem pri tem delu. Čas je že, da se umirim, da preneham s potepuškim načinom življenja in izkoristim velike izkušnje, ki sem si jih pridobil. Prosim vas, ne pozabite, da živim tukaj kot v zaporu, in, da za razliko od ostalih «spodobnih tujcev», ne odhajam vsako tretje ali četrto leto na dopust. To dejstvo lahko postane sumljivo.

Ostajamo, sicer res, z malce oslabljenim zdravjem, toda v toliko bolj vaši zvesti tovariši in sodelavci.»

Richard Sorge je nadaljeval, da je na vojnem položaju in se istočasno zamislil nad svojo nadaljnjo usodo — pritegovali so ga poklici učenjaka, raziskovalca ali pa pisatelja. Toda ni mu bilo usojeno, da bi se mu ta želja izpolnila.

Nekoč, na sprejemu v nemškem veleposlaništvu, ko je bil Sorge gostitelj večera, je pristopil k skupini nemških vojaških atašejev, zbranih poleg bifeja. Richard je slišal samo konec razgovora. Kreitchmer, ki je proučeval oborožitev in tehnično opremljenost japonske armade, je rekel nekomu v odgovor:

«Brez nas ne bodo nikoli ugotovili... Naši radiolokatorji dajejo najnatančnejše indikacije. Prispeli so pred tednom dni na prošnjo japonskega generalnega štaba.»

Sorge je tisti trenutek doumel, o čem je tekla beseda, vnaprej je začutil, kakšna nevarnost grozi njegovi skupini s prihodom nemških radiolokatorjev. Toda nobena mišica ni na njegovem obrazu zadrhtela.

«Gospodje,» je vzkliknil, «morda vsaj danes ni treba govoriti o svojem delu. Dame se dolgočasijo. Paulchen, tvegaš, da boš zapravil razpoloženje gospe Moorove!»

Oficirji so odšli v dvorano, kjer so že začeli s plesom.

Richard Sorge je ukazal Clausenu, naj maksimalno skrajša čas oddajanja in naj se med oddajo omeji samo na nekaj stavkov. Vendar so se dogodki burno razvijali in Moskva je morala prejemati potrebne informacije... Clausen je kot prej oddajal...

Načelnik protiobveščevalne službe v Tokiu je bil polkovnik Osaka. Tozijev varovanec, ki je delal skupaj z njim še v vojaški žandarmeriji kvantunške armade. Neprestano si je razbijal glavo nad skrivnostno zgodbo o šifri, ki je niso mogli razvozlasti in je končno sklenil, da bo začel delati po stranski poti. Preko obveščevalnega oddelka generalnega štaba so vsi japonski atašeji v tujini prejeli nalogo, naj pozorno spremljajo informacije, ki so na ta ali oni način prihajale iz Japonske. Razen tega je Osaka ukazal, naj mu naredijo seznam vseh tistih, ki bi na kakršenkoli način lahko imeli zveze s posredovanjem zaupnih informacij iz Japonske. Nastal je ogromen seznam, vanj so prišli vsi tuji dopisniki, akreditirani v Tokiu, trgovski predstavniki, svetovalci, uslužbenci vladnih ustanov, vojaške osebe... Dokončni seznam je Osaka sestavil osebno ter vključil vanj ljudi, ki bi sami utegnili biti vir informacij... Zgrozil se je nad tem, kar je bil dobil: v tem najzaupnejšem seznamu so se znašla imena bivših predsednikov vlad, vojaških svetovalcev, članov tajnega cesarskega sveta, generalnega štaba, ministrov in njihovih sodelavcev — tajnikov, stenografov in kurirjev. Iz meseca v mesec je polkovnik skrajševal seznam z brisanjem imen, ki v nobenem primeru niso mogla vzbujati dvoma. Pa vendar je skrajšani seznam vseboval stotine priimkov, ki jih je polkovnik kar naprej preverjal in cedil skozi filtre poročil svojih agentur, ki so mu prihajala z vseh strani.

Včasih je protiobveščevalec izpustil «tempirano» zaupno informacijo in jo zasledoval, kod se bo pojavila. Vendar še ni nobena ostroumna metoda, med njimi tudi radiolokacija s pomočjo najnovejše nemške aparature, dala kak rezultat. Vse to je neverjetno dražilo polkovnika. Razkrinkanje neznane organizacije je postalo zanj zadeva službenega ugleda. V neulovljivih obveščevalcih je videl svoje osebne sovražnike, čeprav je vedel, da tudi njegovi predhodniki niso mogli naleteti na njihove sledi. Prve nerazvozlane šifrograme, poslane v eter, pa so zabeležili v kempetaju že pred sedmimi leti...

Skupina Ramzaj je nadaljevala z delom...

Tokijski listi so 3. septembra 1940. leta dobili tajen policijski ukaz, za katerega je zvedel Vukelič. Na pamet in dobesedno ga je prenesel Sorgeju.

«V tisku ni treba govoriti o prihodu na Japonsko, prav tako pa tudi ne o dejavnosti nemškega poslanika Heinricha Stammerja, ki se bo mudil na nemškem veleposlaništvu s posebno poslanico.»

«Kaj praviš na to?» je vprašal Vukelič Richarda.

«A, to, da, glej, že nekaj dni je, ko jaz, vaš pokorni sluga, skupaj z generalom Ottom in omenjenim berlinskim poslanikom pripravljam tajni vojaški sporazum med Japonsko in Nemčijo... Svetujem Ottu,» Richard se je nasmehnil in gledal presenečeni obraz svojega prijatelja.

«Da, da!» je vzkliknil, «in kaj je treba storiti? Bolje je, da sem to jaz kot pa kdo drug... Toda, s čim naj pojasnim Hitlerjevo obnašanje? Pred letom dni je z Rusijo podpisal nenapadalni pakt, zdaj pa naenkrat spreminja svoja stališča. Zakaj? Vidiš skrivnost, ki jo je treba razkriti.»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 - II., Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANCIŠKA št. 20 — Telefon 87-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT DZS. Ljubljana Stari trg 3/1, telefon 22-207 tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 503-3-85 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir. — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst.